

MESERIASUL AZ IPAROS

DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Cum se obțin cărțile de meșter și brevetele de meserie

Ministerul muncii aduce la cunoștința me-
seriașilor patroni următoarele:

Meseriașii patroni sunt obligați conform
Legii pentru pregătirea profesională și exercita-
rea meseriilor din 30 Aprilie 1936. să posede
cărți de meșter și brevete de meserie.

Cărțile de meșter se eliberează pe bază de
acte, inginerilor, absolvenților școlilor superio-
are de meserii și absolvenților școlilor profe-
sionale gr. II.

Cărțile de meșter se eliberează prin examen
lucrătorilor cu cărți de lucrători care dovedesc
că au practicat meseria cel puțin trei ani dela
data obținerii cărții de lucrător.

Legea modificatoare a Legii pentru pregăti-
rea profesională și exercitarea meseriilor din
16 Iunie 1938 ținând seamă că sunt mulți me-
seriașii patroni care nu posedă nici cărți de meș-
ter, nici cărți de lucrător, a admis, pentru a da
posibilitatea și acestor patroni să se conformeze
legii, să fie primiți direct la examenul de meș-
ter până la 31 Decembrie 1939, chiar dacă nu
au cărți de lucrător.

Condițiile pe care le cere legea pentru ca un
meseriaș patron care n'are nici carte de meșter,
nici carte de lucrător, să fie primit direct la
examenul de meșter sunt următoarele:

I. — Să dovedească că actualmente sunt
meseriașii patroni;

II. — Să dovedească că la data de 30 Aprilie
1936 când a intrat în vigoare Legea pentru
pregătirea meseriilor, aveau atelier pentru me-
seria pentru care cer carte de meșter, în func-
țiune de cel puțin 3 ani.

Dovezile se fac cu certificate ale Camerei
de Comerț și Industrie ale organelor fiscale și
ale Asigurărilor Sociale.

Cei interesați trebuie să adreseze o cerere
împreună cu dovezile respective Inspectoratului
general al muncii din ținut sau subinspectoratu-
lui muncii.

Brevetele de meserie se eliberează după ob-
ținerea cărții de meșter.

Ministerul aduce din nou la cunoștința me-
seriașilor cele de mai sus și le pune în vedere
să se grăbească să beneficieze de aceste dispo-
ziții excepționale de favorabile lor. Acei care la
1 Ianuarie 1940 nu vor avea carte de meșter li
se vor închide atelierele, conform legii.

Szigorú rendelkezés az italmérési illetékek kifizetéséről

A szeszmononol vezérigazgatósága a napok-
ban szigorú utasítást küldött a pénzügyigazga-
ságokhoz. Ezek szerint a negyedik évnegyedre
szóló italmérési engedély-ille éket január 15-ig
haladék alánul be kellett fizetnie minden al-
mérőnök, mert ellenkező esetben a pénzügyigaz-
gatóságnak joga van az engedély elközbzásához.

Mik a munkaadó kötelességei az új társadalombiztosító törvény értelmében

Fontos felvilágosítások az új törvény intézkedéseiről

Az új társadalombiztosító törvény a Hivatalos
Lap december 22-i számában megjelent és lényeges
változásokat jelent az eddig érvényben volt rendszer-
hez viszonyítva. Ez a törvény, amely szociális szem-
pontból igen nagyjelentőségű, mert megvalósítja az
összes kereskedelmi és ipari alkalmazottak számára
a nyugdíjbiztosítást is, kivétel nélkül minden főnö-
köt, vagy munkaadót érdekel, még azt is, akinek
vállalatában egyetlen fizetett alkalmazott sem műkö-
dik, már csak azért is, mert minden kétséget kizá-
róan kötelezővé teszi még a háztartási alkalmazot-
tak biztosítását is. El lehet mondani, hogy a legszi-
gorúbban értelmezett mezőgazdasági vállalatokon és
alkalmazottakon kívül ez a törvény úgyszólván min-
denkire, kivétel nélkül vonatkozik.

MI A FŐNÖK KÖTELESSÉGE, HA ÚJ ALKALMAZOTTAT VESZ FEL?

A főnök csakis olyan alkalmazottat fogadhat fel,
aki biztosítási könyvecskével (carnetul de asigurare)
rendelkezik. A főnök köteles ezt a könyvecskét alá-
írni, kitüntetve abban a alkalmazás idejét és pe-
dig már a szolgálatba lépés napján.

Ugyanez a kötelezettség terheli a munkaadót ak-
kor is, ha az alkalmazott kilép a szolgálatból.

MIT KELL MEG KITÖLTENI A MUNKA- ADÓNAK A BIZTOSÍTÁSI KÖNYVECS- KÉBEN?

A munkaadó köteles a könyvecskébe még mind-
azokat az adatokat is bevezetni, amelyek a biztosí-
tási járulék bizonyítása szempontjából a végrehajtá-
si utasításban vannak előírva. Köteles egyidejűleg
a pénztárnak az alkalmazásra és vállalatára vonat-
kozó összes adatokat is bejelenteni, melyek a bizto-
sított jogainak, a biztosítási járulékoknak, az ellen-
őrzésnek és a biztosítottak statisztikájának megállá-
pításához szükségesek.

A SAJÁT VÁLLALATARA VONATKOZÓAN MÉG MILYEN BEJELENTÉSRE KÖTELES A MUNKAADÓ?

Minden kereskedelmi, vagy ipari vállalat főnö-
ke köteles a pénztárhoz a vállalat megkezdésére,
vagy megszüntetésére vonatkozó, valamint a főnök
személyében történő változásról szóló adatokat 8 nap
alatt bejelenteni.

MILYEN KÖNYVEK VEZETÉSÉRE KÖTELES A MUNKAADÓ?

A munkaadó köteles, ha ezt a többi törvények is
előírják, rendes kereskedelmi könyveket vezetni és
ezeket a pénztár ellenőrző szerveinek felhívására
bármikor felmutatni. A rendes könyveken kívül azon-
ban minden munkaadó, tehát még az is, aki nem
bérjegyűk alapján fizeti a járulékokat, köteles az
alkalmazottak fizetéséről külön könyvet, vagy jegy-
zéket vezetni és azt is felmutatni a pénztár ellen-
őrzésnek. Ezenkívül azok, akik kereskedelmi könyvek
vezetésére vannak kötelezve, tartoznak a könyvben
külön számlát vezetni az alkalmazottak fizetéséről. A
munkaadó könyveiben könyvelési műveleteket csak
olyan adatok alapján lehet végezni, amelyek a fize-

tések könyvébe, vagy listájába már be vannak ve-
zetve. A fizetési könyveket 5 évig meg kell őrizni.

MIKOR KÖTELES BEJELENTENI AZ ALKALMAZOTTAT A MUNKAADÓ?

A munkaadó köteles minden egyes alkalmazott
bejelentését, vagy kilépését 8 nap alatt bejelenteni
az illetékes kerületi pénztárnál. Azok a munkaadók,
akik 5-nél több munkást foglalkoztatnak, kötelesek
hetenként, félhavonként, vagy havonként készített
fizetési (munkabér) listákról másolatokat beadni.
A lista másolatokban az összes munkásbiztosítási
járulékok kiszámítandók és a végösszeg a lista má-
solatok beadásával egyidejűleg a pénztárhoz befize-
tendő.

HOGYAN KELL ELKÉSZÍTENI A BÉRLISTÁKAT?

A fizetési jegyzékben fel kell tüntetni a napon-
ként, vagy akkordban fizetett alkalmazottakat, azok-
nak a napoknak a számát, amelyekben az alkalmazott
munkában állott, azt az időszakot, amelyről a fize-
tési jegyzék szól, és a felvett fizetéseket. A heti
lista másolatokban a heti, a félhaviakban a félhavi
(a havi díjnak a fele) és a havi másolatokban a
havi fix járadék vezetendő be. Az esedékes járulé-
koknak az előírt időben való be nem fizetése bírsá-
got von maga után, amely a késéssel arányosan nő
a következőképpen: Ha a késés legfeljebb két hónap,
a bírság a járulék összegének 10 százaléka. Ha a
késés kettő, három, négy vagy több hónapot halad
meg, a bírság 20, 30, 40, sőt 50 százalék is lehet.
Ezenkívül az a munkaadó, aki a lista másolatokat
nem adja be, még fix bírság alá is esik és pedig 2000
—5000 leig terjedhető bírság alá, egy éven belül
való visszacsérés esetén pedig a bírság ebben az eset-
ben 4000—10.000 leig terjed.

Külön rovatban kell bevezetni a megfelelő fize-
tési osztály szerint a munkaadó tenhére eső heti já-
rulék részt és a munkavállaló terhére eső heti járú-
lék részt is. A havi, vagy 15 napi fizetéssel dolgo-
zó alkalmazottaknál ugyanezeket az adatokat a meg-
felelő időszakra vonatkozólag, tehát egy hónapra,
vagy 15 napra kell kitüntetni. Ugyancsak ebben a
fizetési jegyzékben fel kell tüntetni azokat a járú-
lékokat is, amelyeket a törvény szerint egyedül a
munkaadó tartozik fizetni, (balesetbiztosítás, mun-
kaalap). Végül külön oszlopban kell bevezetni a tí-
dőzés alapra a főnök és az alkalmazott által befiz-
zetendő járulékokat. Ezeket az adatokat idegen sze-
mélyekkel nem szabad közölni.

HOGYAN KELL KISZÁMITANI AZ ALKALMAZOTTAK FIZETÉSEIT?

Az alkalmazottak fizetésének kiszámításánál sem-
miféle levonásnak nincs helye még az alkalmazottak-
ért adó, vagy más címen valóban kifizetett összege-
ket sem lehet levonásba helyezni. Ugyanílyen módon
számítják ki a biztosított alkalmazottaknak a szoká-
sos javadalmazáson felül kifizetett összegeket, ame-
lyeket be kell vezetni a heti, félhavi, vagy havi bérlis-
tákba. A természetbeni járandóságot nem kell
figyelembe venni.

MI A KÖTELESSEGI AZOKNAK A MUNKAADÓNAK, AKIK LEGFELJEBB ÖT ALKALMAZOTTAT TARTANAK?

A főnök köteles biztosítási bélyegeket beszerezni a pénztártól, vagy attól a hivataltól, amely a pénztárral kötött szerződés szerint ilyen bélyegjegyek elárúsítására felhatalmazást kap és köteles minden hétfő napján a bélyegeket felragasztani. A törvény a munkaadót arra kötelezi, hogy ha az alkalmazott ezt elmulasztotta volna, ő ragassza fel a bélyeget és pedig még akkor is, ha az alkalmazott szolgálatába lépése idején hiányzik a megfelelő hétről felragasztott bélyeg.

KIKET KÖTELES BEJELENTENI A MUNKAADÓ?

Es a kérdés más fogalmazásban úgy hangzik, hogy milyen alkalmazottak kötelesek a biztosításra? A törvény általában véve minden alkalmazottra kötelezővé teszi a biztosítást, aki fizetésért munkát végez a munkaidő egész tartama alatt, ha a havi javadalmazás összege meg nem haladja a 8000 lejt. A 2. szakas 12. pontban sorolja fel a biztosításra kötelezetteket. Ezek közé tartoznak a kereskedelmi és ipari vállalatoknál dolgozó alkalmazottak, a városi, községi területén, vagy ezzel közvetlen szomszédságban lévő szőlő és kertgazdaságban dolgozó alkalmazottak, a mezőgazdasági gépeknél foglalkoztatott alkalmazottak, a szakmai szervezeteknél és jogi személyeknél, társaságoknál alkalmazott, egyének, kórházaknál, szanatóriumokban stb., valamint a szabadfoglalkozásuknál dolgozó alkalmazottak, a háztartási alkalmazottak, akár kvalifikáltak, akár nem és bármilyen szolgálatot is végeznek, végül azok a munkások, akik a régi munkásbiztosítási törvény szerint biztosítási kötelezettek voltak, legalább egy esztendőig, még akkor is, ha javadalmazásuk meghaladja az előírt értékhatárt (havi 8000 lejt). A törvény kiemeli, hogy ez a felsorolás nem limitatív (kimerítő), mert biztosítási kötelezettség alá tartoznak mindazok, akik a fent említett értékhatárig (havi 8000 lejt) terjedő fizetés ellenében vannak alkalmazva, amennyiben nincsenek kizárva a biztosítási kötelezettségből.

KIK VANNAK KIZÁRVA A BIZTOSÍTÁSI KÖTELEZETTSÉGBŐL?

Az általános nyugdíjtörvény alá eső alkalmazottak, általában a közintézmények alkalmazottai, akik külön biztosítási törvény hatálya alá tartoznak, akik valamely hatóságtól nyugdíjat, vagy rokkantsági díjat kapnak, a mezőgazdasági munkások, (a már felsorolt biztosításra kötelezettek kivételével), a katonai szolgálatban lévők, a letartóztatottak, azok a szakmai iskolai, vagy felsőbb iskolai növendékek, akik átmenetileg valamely szolgálatot teljesítenek, amennyiben ez a foglalkozásuk összefügg elméleti tanulmányaikkal, a szabadfoglalkozásuk még akkor is, ha állandó jellegű szolgálati viszonyban állanak, a vallásfelekezetek alkalmazottai, a követségek alkalmazottai, akik 55 éves korukig nem járultak hozzá a társadalombiztosításhoz, akik erdőket termelnek ki saját céljakra.

KIKET KELL EGYENLŐKNEK TEKINTENI BIZTOSÍTÁSI SZEMPONTBÓL A BIZTOSÍTOTTAKKAL?

A fuvarosokat, a vágóhídi munkásokat, a kikötők, dokkók, állomások, légi kikötők munkásait, inasokat, gyakornokokat és mindazokat, akik valamely munkaadónak fizetés nélkül dolgoznak, vagy csak természetbeni ellátást kapnak, a munkaadók családtagjai, kivéve a háztartásukat, akik a vállalatban szokásszerűleg szolgálatot teljesítenek, de az utóbbiak csak abban az esetben, ha javadalmazást nem kapnak.

MIRE TERJED KI A BIZTOSÍTÁS?

A biztosítottak joga van gyógykezelésre, orvosságra, kótszerekre és klimatikus fürdő kezelésre. Pénzbeli segítségre, betegség, baleset, szülés és halál esetekre. Nyugdíjra, betegségből származó, vagy balesetből származó rokkantság esetére. Öregségi és visszavonulási nyugdíjra (pensi de retragere). Es utóbbi arra az esetre vonatkozik, ha a biztosított munkaképtelenségi, vagy egyéb ok miatt munkáját kénytelen abbahagyni és visszavonulni. A hátramaradottak számára nyugdíjra.

MIBŐL ÁLL A SEGÉLYNYÚJTÁS?

A törvény teljes részletességgel és pontosan sorolja fel az összes szabályokat, amelyek a biztosítottak jogait a legpontosabban megállapítják. Mi most nem ismertetjük a biztosítottak jogait, miután ezek

a törvény életbeléptetésének kezdő idejében a munkaadókat amúgy sem érdeklik.

MENNYI JÁRULÉKOT KELL FIZETNI A MUNKAADÓNAK?

A járulékok fizetése tekintetében a törvény az alkalmazottakat fizetésüknek megfelelő osztályokba sorozza. Minden egyes osztály úgy van felállítva, hogy megállapítja az alkalmazottak számára a fizetés középértékét és az összes ilyen fizetésű alkalmazottak ugyanebbe az osztályba tartoznak. Minden egyes alkalmazott után a biztosított, a főnökkel együtt egyenlő járulékot tartozik fizetni, amely az illető osztályban foglalt középfizetés 8 százaléka felel meg. Ezt a járulékot egyenlő részben fizeti az alkalmazott és a munkaadó. A heti fizetésű munkásoknál a járulékokat hetenként kell fizetni, még akkor is, ha az alkalmazott nem dolgozott volna egész héten át. A havi fizetésű alkalmazottaknál, akik nem bélyegjegyek felragasztása útján fizetik be a járulékot, a fizetés középértéke és a járulékok hónaponként van megállapítva. A havi járulékot egész hónapra kell befizetni, kivéve azt az esetet, ha az alkalmazottat valamely hónap folyamán fogadta fel a főnök, vagy bocsátotta el, vagy ha az alkalmazott fizetése betegsége

Milyenek tehát az osztályok?

I. osztály. Ebbe tartoznak a fizetés nélküli inasok és gyakornokok és általában mindazok, akik csak természetbeni javadalmazást kapnak. Ebben az osztályban a középfizetés értéke napi 17 lejt, a megfelelő járulékok hetenként 8 lejt, illetve havonként 84 lejt.

II. osztály. Ebbe azok tartoznak, akik naponként 89 lejt fizetést, vagy havonként 999 lejt fizetést kapnak. A középérték ezek számára napi 30, vagy havi 750 lejt. A fizetendő járulékok ennek megfelelően heti 14, illetve havi 60 lejt.

III. osztály. Ide tartoznak a 40—50 lejt napi fizetésű, vagy 1000—1499 lejt havi fizetésű alkalmazottak. A napi középérték 50 lejt, a havi középérték 1250 lejt. A fizetendő járulékok heti 24 lejt, illetve havi 160 lejt.

IV. osztály. A 60—70 lejt napi, vagy 1500—1999 lejt havi fizetésű alkalmazottak számára a fizetés középértéke napi 70, vagy havi 1750 lejt, a fizetendő járulékok tehát hetenként 34 lejt, havonként 140 lejt.

V. osztály. Ide tartoznak azok az alkalmazottak, akik 80—99 lejt napi, 2000—2499 lejt havi fizetést kapnak. A középfizetés napi 90 lejt, vagy havi 2250 lejt. A fizetendő járulékok heti 42, illetve havi 200 lejt.

VI. osztály. Ide tartoznak azok az alkalmazottak, akiknek napi fizetése 100—159 lejt, vagy havi fizetése 2500—3999 lejt. A középfizetés napi 130, illetve havi 3250 lejt. A heti járulékok tehát 62, a havi járulékok 260 lejt.

VII. osztály. Ide tartoznak az alkalmazottak, a kiknek napi fizetésük 160—200 lejt, vagy havi fizetésük 4000—5000 lejt. A középérték napi 180 lejt, vagy havi 4500 lejt. A fizetendő heti járulékok tehát 86, a havi járulékok 360 lejt.

VIII. osztály. Ide tartoznak azok, akiknek napi több, mint 200 lejt, vagy havi fizetésük több, mint 5000 lejt. A fizetési középérték napi 220 lejt, vagy havi 5500 lejt, a fizetendő heti járulékok tehát 100 lejt, illetve havi 400 lejt.

MELYIK OSZTÁLYBA TARTOZNAK A HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTAK?

A háztartási alkalmazottak, akik csak természetbeni ellátást kapnak, a II. osztályba tartoznak. Ha azonban fizetést is kapnak, a javadalmazásuknak megfelelő osztályba sorozandók.

KI FIZETI AZ INASOKÉRT A JÁRULÉKOT?

Az I. osztályba tartozó összes alkalmazottak után minden biztosítási járulékot egyedül a munkaadó tartozik fizetni.

miatt félbeszakadt. Ebben az esetben csak a tényleg munkában töltött hetek után kell fizetni járulékot.

HOGYAN KELL KISZAMÍTANI

A BIZTOSÍTOTT NAPI KÖZÉPFIZETÉSE?

A biztosított napi középfizetésének bizonyos időszakra való kiszámítása úgy történik, hogy az alkalmazott ténylegesen megkapott fizetését mellékjandróságaival együtt elosztjuk azoknak a napoknak számával, amelyekben az alkalmazott a kérdéses időszakban dolgozott. Ha azonban valamely vállalatnál előforduló munkaviszonyok miatt a biztosított nem dolgozhatott folyamatosan, hanem hetenként, illetve havonként, a napoknak csak egy korlátozott számában, mely kevesebb, mint az abban az időszakban lévő összes munkanapok száma, akkor a megfelelő napi középfizetés a járulékosztályba való beosztás céljából aránylagosan leszámítandó.

VEGLEGES-E A JÁRULÉK KULCS-SZÁMA?

Nem végleges, mert a törvény felhatalmazza a minisztertanácsot, hogy az előbb említett 8 százalékos járulékot 1 százalékkal bármikor felemelhesse és új osztályozást állapítson meg.

MEDDIG TART A BIZTOSÍTÁSI KÖTELEZETTSÉG?

Az az alkalmazott, aki életének 65-ik évét betöltötte, nem köteles többé járulékot fizetni. Megtartja azonban összes jogait, ha egyébként is megfelel az előírásoknak, a betegségleyezéshoz, a különböző nyugdíjakhoz és a hátramaradottak segítéséhez.

MI AZ A BIZTOSÍTÁSI KÖNYVECSKE?

Minden alkalmazott köteles a pénztártól biztosítási könyvecskét beszerezni, amely legalább 8 évre szól. A könyvecské kibocsátása előtt orvosi vizsgálat alá vetik és egészségügyi lapot bocsátanak ki róla 2 példányban. Egyik példányt a biztosított kapja, a másikat a pénztár őrzi meg. Ezenkívül a pénztár legalább 2 évben egyszer, minden alkalmazottat preventív egészségügyi vizsgálat alá vet. A könyvecskéért mérsékelt díjat kell fizetni, amelyet a központi pénztár igazgatósága állapít meg.

MIT KELL TENNI A MUNKAADÓNAK AZ ELTÁVOZOTT ALKALMAZOTTAK VISSZAMARADT KÖNYVECSKEIVEL?

Ezeket a könyvecskéket a munkaadó köteles beszedni a munkásbiztosító pénztárnak és pedig két példányban kiállított kimutatás keretében.

MILYEN JÁRULÉKOK TERHELIK MEG A MUNKAADÓKAT?

Azok a munkaadók, akik ötnél több alkalmazottat tartanak, kötelesek a baleseti alapra még 1.20 százalékot fizetni és pedig az összes alkalmazotti fizetések után, tehát nemcsak a biztosított, hanem a biztosítási kötelezettség alá nem tartozó alkalmazottak után is. Ezenkívül köteles a munkaadó és az alkalmazott egyenlő részben a tüdővész alapra is járulékot fizetni, amely járulékokért, szintén a munkaadó felelős és éppenúgy tartozik azt beszedni, mint a többi járulékot. Ez a tüdővész járuléka az I., II. és III. osztálynál heti 2, illetve havi 8 lejt, a IV. és V. osztálynál heti 4, vagy havi 18 lejt, a VI. és VII. osztálynál heti 6 illetve havi 26 lejt és a VIII. osztálynál heti 8, illetve havi 36 lejt. Végül a törvény fenntartja az 1938. május 26-iki rendeletben megszervezett munkaalapot és ennek javára 1939. január 1-től kezdve minden munkaadó (alkalmazott nem!) 1 százalékot tartozik befizetni, ha ötnél több alkalmazottja van. Ha ennél kevesebb alkalmazottat tart, a munkaalapra minden alkalmazott után hetenként 2 lejt fizet.

A gazdasági érdekképviselések akciót indítottak az adóátvitel érdekében

Az adóközegek a nagyvállalatoknál már megkezdtek a könyvek verifikálását és február hónapban megkezdődnek az adókvitással kapcsolatos előmunkálatok is. A nagyvállalatoknál már eddig végzett könyvvizsgálók azt mutatják, hogy a vállalatok adóalapjai jelentősen eltérnek a valós értékektől, az előző esztendővel szemben.

Ezért — értesítéseink szerint — a gazdasági érdekképviselések akciót indítottak annak érdekében, hogy az 1939. évben is vételezzék át az adókat, mivel az adóátvitel az előző két esztendőben kiváló eredménnyel járt és az állam bevételei az egyenesadóból növekedtek.

Január 31. az adóvallomások benyújtásának határideje

Kiknek kell adóvallomást beadni és mit kell abban feltüntetni

Az „Az Iparos” előző számában megírtuk, hogy a pénzügyminiszter elrendelte az adóvallomások beadását.

Az adóvallomások az üzleti könyvek adatai szerint készítendőek el, tehát minden kisiparos és kiskereskedő az összes üzleteiről szóló tételeket 1938. december 31-ig könyvelje, vagy könyvelje be az üzleti könyveibe, ugyanekkor pedig készítse el a leltárkönyvében az 1938. december 31-i lejáratot is. A bekönyveléssel kapcsolatban időrendben gyűjtse össze a bevételeivel kapcsolatos nyugta- és számlakönyveket, gondosan figyelve arra, hogy a számlamásolatokon (cotor) a számlabélyegek szelvényei pontosan be legyenek ragasztva és a bélyegzővel átütve (megsemmisítve). A könyvelt kiadási tételeivel kapcsolatban pedig

időrendben legyenek összegyűjtve a kapott számlák és nyugták.

Minden beérkezett nyersanyag, vagy árutételről — ha az összeg 99 leinél nagyobb — bélyeg-

zett nyugtát, vagy számlát követelnek a pénzügyi közegek. A 99 leinél kisebb összegű nyugtakra nem kell bélyeg. Ugyazint

nem kell bélyegzett írás az alkalmazottaknak és munkásoknak kifizetett fizetésekről és bérekről sem, mivel ezen nyugták bélyegeit a 4—8 százalékos adókönyvbe kellett ragasztani.

Nem kell bélyegzett írás a közhatóságoknak kifizetett adó- és más tételekről, bármilyen bélyegvásárlásról, stb.

A bejegyzett tételeket aztán csoportosítani kell, hogy az adóvallomásban követelt, alább felsorolt tételeket fel lehessen tüntetni. Ha a kisiparos és kiskereskedő üzleti könyveit 1937. decemberéig illelkeztette, úgy az 1938. év adatait kell csoportosítani, ha pedig csak 1938. április 1. óta könyvel, úgy az 1938. április 1—1938. december 31. közötti üzleti forgalmat is fel kell tüntetni az adóvallomásban és ezt arányosítani kell az egész 1938. évre.

Mit kell az adóvallomásban feltüntetni

A fentiek alapján az adóvallomásba a következőket kell beírni:

1. A cég neve, aszerint, hogy hogyan van bejegyezve, ha társas cég, ezt külön fel kell tüntetni (például societatea în nume colectiv, vagy societatea în comandită).
2. A cég pontos lakhelye, vagyis ahol a központi üzem, vagy központi üzlet van. Ezen kívül — ha vannak — fel kell tüntetni a fiókok helyét és címét is.
3. A cég tulajdonos állampolgársága.
4. A tulajdonos családi állapota.
5. Az 1938. évi bruttó forgalma. Ezzel kapcsolatban külön be kell írni, hogy mennyi volt a bruttó forgalom az 1938. év 12 hónapjában

és külön beírni (az üzleti könyvek alapján), hogy mennyi volt a bruttó forgalom az 1938. év ama hónapjaiban, amely hónapokról üzleti könyveket vezetett.

6. Az 1938. évi nettó haszon (mind a tizenkét hónapról), (ez lesz az adóalap).

7. A kiadások részletezésével kapcsolatban fel kell tüntetni a lakbért, külön az üzemből, műhelyről, vagy üzletről és külön a cégtulajdonos lakásáról. Ez utóbbival kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy abban a cégtulajdonos kisiparos, kiskereskedő és családja lakik és hány szobából áll. Ha a cégtulajdonos a saját házában lakik, így meg kell ezt a tényt is említeni.

8. A kiadások között még a következő tételeket kell feljegyezni:

a) hány segédje és tanulója van és azoknak az 1938. év folyamán mennyi fizetés, vagy bért fizetett ki. Ennek a tételnek egyezni kell azzal a tétellel, amely után az 1938. év folyamán 4—8%-os adót fizettek.

b) mennyi nyersanyagot dolgozott fel az 1938. év folyamán, a kiskereskedő pedig mennyit adott el az 1938. évben.

c) mennyi állami adót, mennyi községi adót, betegsegélyzői díjat fizetett ki. Ez utóbbival kapcsolatban csak az az 50 százalék szerepeltethető, amelyet a kisiparos és kiskereskedő az alkalmazottai után a sajátjából köteles fizetni. Ha a kisiparos önmaga is tagja volt a betegsegélyzőnek, úgy

az önmagáért fizetett betegsegélyzői díjat is feltüntetheti,

mivel ez is adómentes költség,

d) mennyi kamatot fizetett és mely bankoknak.

e) minden más költségek, amelyekről számlája van és azon egyes tételek végösszegét, amelyek 99 leinél kisebbek.

A fenti tételek külön-külön csoportosítva, egy-egy összegben szerepeltetendők az adóvallomásban.

Aki nem ad be ily részletes adóvallomást, vagy az üzleti könyveit 1938. december 31-ig

nem vezette, annak adóját becslésszerűen állapítják meg és mellőzik a könyvek adatait.

Az adóvallomásokat egyszerű fehér papíron, másolattal, kell elkészíteni, bélyegyet azonban nem kell ráenni. Az adóvallomás az illetékes adóhivatalnál adandó be, amelyről az adóhivatal elismervényt (adeverintă-t) köteles adni.

1939. február 1-től kezdve az adókievőbizottság tagjai kimennek az adófizető kisiparos és kiskereskedő üzletébe és műhelyébe és az adóvallomásban feltüntetett adatok igazolását követelik. Ezzel kapcsolatban legelőször be kell mutatni az üzleti könyveket, amelyekben a tételek

Kik kötelesek adóvallomást beadni

Nem kell benyújtaniok adóvallomásukat azoknak, akiknek a 3 éves patenta fixába való sorozásuk 1939. március 31-én még nem járt le. Ezzel szemben kötelesek adóvallomást adni azok a kiskereskedők és kisiparosok, akiket 1936-ban osztottak be a 3 éves patenta fixába, akiknek osztályozása tehát 1939. március 31-én jár. Adóvallomást tartoznak beadni továbbá azok, akiknek osztályozása tulajdonképpen már tavalyelőtt, 1937. március 31-én járt le és akiket 1938. április 1-i kezdettel kellett volna új patenta fixába sorozni. Amint tudjuk, tavaly elmaradt az adókievés, mindenkinek az adóját áthozták az 1938—39. évre. Ezeknek az adóját is 1939. április 1-től kezdve kell majd megállapítani, ezért kötelesek ők is vallomásaikat benyújtására. Be kell nyújtani az adóvallomást azoknak, akik üzletüket vagy foglalkozásukat 1938. április 1. után kezdték meg, akiknek adóját csak ideiglenesen állapították meg a múlt esztendőben és most kerülnek végleges megadóztatás, esetleg patenta fixába való sorozás alá. Végül kötelesek benyújtani az adóvallomást azok a kereskedők és iparosok is, akik nem tartoznak patenta fixa alá, akik évi adókievés alá esnek. Ezekre vonatkozóan azonban jogában áll a pénzügyminiszternek az adóvallomás benyújtására február hó végéig halasztást adni. Ez minden évben meg is szokott történni és reméljük, hogy az idén is megkapják az érdekeltek a haladékot.

Az adóvallomást annál a pénzügyigazgatóságnál kell beadni, amelynek területén az iparos székhelye van és pedig kétféleképpen. Az első példányra 8 lei okmánybélyeg és 1 leies repülőbélyeg jár. A második példány bélyegmentes, ezen a példányon igazolja a pénzügyigazgatóság az iktató szám rávezetésével az adóvallomás beadásának tényét és időpontját.

Az adóvallomások érdemi részének megszerkesztése különös figyelmet követel meg az idén, tekintettel arra, hogy az új adóörvényben az adókievés eddigi módszerét lényegesen megváltoztatták.

Alakilag mindenekelőtt azt a különbséget látjuk, hogy a patenta fixába való sorozásnál

— legalább is 1938. április 1-től — szerepelnek. Megnézik a lakbér szerződéseket, úgy a műhelyről, üzletről, mint a lakásról, természetesen csakis illelkeztetett lakbér szerződést fogadnak el. Megnézik a 4 százalékos adókönyvet, hogy az alkalmazottak adóit pontosan befizették-e. Megnézik a beérkezett nyersanyagokról, vagy áruk-ról szóló számlák, egyrészt azért, hogy a könyvekben szerepelnek-e, másrészt pedig, hogy van-e rajtuk számlabélyeg. A kiment áruk-ról és munkák-ról szóló számlák bélyegeit ugyanezen okokból vizsgálják meg. Megnézik az adókról és más közterhekről szóló hivatalos nyugtákat. Megvizsgálják a könyvekben feltüntetett költségekről szóló számlákat, vagy nyugtákat, ha azok összege a 99 leit meghaladja. Mindezekről jegyzeteket készítenek és az adótárgyalás előkészítésére felhasználják.

Mivel a patenta fixa szerint adózók adóit a folyó évben három évre (1939., 1940. és 1941. évre) vetik ki, nagyon fontos, hogy az adóvallomást pontosan ki-ötve, január 31-ig adja be.

Ajánlatos az adóvallomásban már a jelzalogos terhek levonására vonatkozólag is nyilatkozni. Ez úgy az elemi, mint a supracota adózásnál a levonások figyelembevételére céljából van előírva. Habár a jelzalogos terhekre vonatkozó nyilatkozatot május 15-éig lehet külön nyilatkozatban benyújtani, ajánlatosnak tartjuk, hogy már a mostani deklarációban tüntesse fel az adózó a jelzalogos terhek kamatait, amelyeket az adókievés jövedelemből levonni kér. Egyébként mindenki egyénileg állapíthatja meg, mi a kedvező az ő szempontjából: ha a jelzalogos terheket az ingatlan jövedelméből vonják-e le, vagy pedig az elementaris adó megállapításánál veszik figyelembe?

Természetesen az adóvallomást dátumozni is kell és azt a kereskedőnek vagy iparosnak cégjegyzésszerűen alá kell írnia. Ajánlatosnak tartjuk, hogy az adóvallomás elkészítése előtt a kereskedő vagy iparos kérje meg valamely szakértő könyvelő véleményét, nehogy tudatlanságból olyan adatokat írjon be az adóvallomásba, amelyek az adókievésnél bármilyen szempontból hátrányára szolgálhatnak.

nem megyei bizottság fog közreműködni és az adókievésnél a kereskedelem is ipar, illetve a Kereskedelmi és Iparkamara delegátusai még csak tanácskozási szerepet sem töltenek be. Az osztályozást kizárólag a pénzügyigazgatóság tisztviselője fogja végezni, esetleg a pénzügyminiszter e célra kiküldött delegátusa. Ebből az következik, hogy az adóvallomás kitöltésénél már jóelőre gondolkunk kell arra, hogy a pénzügyi tisztviselő elsősorban és főképpen a kereskedő és iparos könyveit, levelezéseit, üzletmenetét ellenőrizi és óvakodni kell attól, hogy más adatok szerepeljenek az adóvallomásban, mint amelyek a könyvekből, levelezésekből, stb. megállapíthatók.

Az új törvény az adókievésnél a legnagyobb súlyt a könyvre fekteti. A könyvek alapján kell az adóvallomásnak adatot tartalmazni arról, hogy az adózónak mennyi tőkéje van befektetve a vállalatba. Ezt a leltár alapján kell megállapítani. Természetesen ha a kereskedő vagy iparos tőkéje a legutóbbi adóvallomás óta veszteségek folytán csökkent, akkor már ezt a kisebb tőkét kell kimutatni az adóvallomásban. Feltétlenül meg kell jelölni az adóvallomásban azt a tényt is, hogy a kereskedő vagy iparos üzletét vagy mesterségét a múlt év egész folyamán folytatta-e, vagy csak az esztendőnek bizonyos részében? Tudjuk ugyanis, hogy a könyvek alapján végleges adókievés alá csak azok esnek, akik az elmúlt esztendőben legalább 3 hónapig folytatták üzletüket, vagy foglalkozásukat. Egyébként pedig ezeknek az adóját az idén is összehasonlítás útján fogják megállapítani.

A legfontosabb adat az adóvallomásban az elért forgalom összege. Ha ugyanis nem a könyvek alapján állapítják meg az adót, a forgalom összege lesz a leglényegesebb elem az adó megállapításánál. Az új törvény szerint az adóalapot mindazoknál, akiknek könyveit nem veszik figyelembe, olyképpen állapítják meg, hogy az elért forgalom bizonyos százalékát tekintik adóalapnak és ezután vetik ki az adókulcsnak megfelelő adót. Ezt a százalékot a Comisia Centrală Fiscală állapítja meg minden évben, szakmák

és vidékek szerint. Az idén első ízben fogja a Comisia Centrală Fiscală ezt a rentabilitási hányadot megállapítani, amely annyira fontos, hogy ezzel szemben az adókiivetés többi módszerei csak másodsorban jönnek tekintetbe.

Mi az a forgalom? Ez elsősorban ismét a könyvekből állapítható meg. A törvény ugyanis feltételezi, hogy még azok a kereskedők és iparosok is, akik nem folyamatosan vezetnek könyveket, legalább is olyan mértékben végeztek feljegyzéseket, amelyekből a bevételek összege megállapítható. Ezt egy legújabb rendelet egyébként kötelezően is előírja, mint azt legutóbbi számunkban ismertettük, még az olyan kereskedő és iparos számára is, aki az általános fizetése útján azt a bizonyos könyvelési kedvezményt élvez.

Hogy mennyi lesz a forgalom utáni rentabilitási százalék, azt természetesen nem lehet tudni. Tavaly a pénzügyminiszter már megkísérelte a forgalom után való megadóztatás előkészítését, azonban, miután az adóf az idei évre átvitték, elmaradt a forgalom után való megadóztatás is. A pénzügyminiszter 1938. január 21-én kelt 384.843. számú körrendeletében egy táblázatot közölt, amelyben az adótörvény 39. szakaszának 2. pontjára való hivatkozással, egyes vállalatokra nézve megállapította ezt a hányadot, hogy megkönnyítse az adókiivetést. Ebből a táblázatból tájékoztatás végett közöljük a következő szakmákra vonatkozó százalékokat: Ügynökségek és bizományosok 4%, vegyeskereskedők 12, pékek 8, szeszszállal nagykereskedők 8, kormcsák 15, szállodák, éttermek 15, nagybanli gyarmatárú kereskedések 5, kicsinybenli gyarmatárú kereskedések 12, lisztraktárak 5, állatkereskedők 10, mészárosok kicsinybenli eladónál 12, csemeggyárak 18, szűcsök 15, élelmiszergyárak 10, kávéházak 11, gyógyszerárak 25, drogériák 15, könyvkereskedések 12, nyomdák 10, szeszgyárak 35, szódavízgyárak 20, vaskereskedések 10, festékesek 5, épületfa kereskedők 15, kézművesárúkereskedés, textíliások 10, posztógyárak 15, szőnyegkereskedők 10, bútorkereskedők 15, autókereskedők 10, üvegkereskedők 15, malmok 10, bűrgyárak 10, órák, ékszerészek 20, terménykereskedők kicsinyben 18, nagyban 12, tűzifa rakárak 2, nagybanli fakereskedők 12, erdőtermelők 10 százalék.

Ezeket az adatokat csak azért közöltük, hogy körülbelül tájékozva legyen mindenki, mennyi lehet az adóalapja, ha nem könyvek alapján adózik.

Ismételjük, hogy az adómegállapításnak ez a módja csak akkor következik be, ha az adózónak nincsenek rendben vezetett könyvek. Mostanáig a régi törvény szerint az adókiivetési szervek esetről-esetre vették figyelembe a forgalmat és az annak megfelelő adóköteles jövedelmet. Az új törvény most általánosság és kötelezővé tette a rendszert és nem a pénzügyi szervek, hanem a Comisia Fiscală állapítja meg esetről-esetre a forgalomnak megfelelő adóalapot.

Ha a kereskedő vagy iparos könyveiből még a forgalom sem állapítható meg, csak akkor kerülhet sor az adótörvény 39. szakasza 2. pontjának b) bekezdése szerinti adókiivetési módra, nevezetesen az összehasonlítás útján való megadóztatásnak, amikor az adózó üzletét más hasonló szakmájú üzlettel hasonlítják össze és ennek megfelelően állapítják meg a forgalmat és az adóalapot.

Milyen osztályba tartoznak a háztartási alkalmazottak?

A Társadalombiztosító Pénztár új törvényének értelmében a háztartási alkalmazottak általában járulékfizetés, táppénzfizetés szempontjából a II. osztályba tartoznak. Miután e kérdésben többen érdeklődtek nálunk, a törvénynek ezt a rendelkezését a következőképpen részletezzük: A társadalom biztosításról szóló új törvény 87. szakaszának 2. bekezdése szerint a háztartási szolgásményzet (servitori casnici propriu zisi) tekintet nélkül arra, hogy van-e vagy nincs pénzbeli javadalmazása, vagy természetbeni ellátást kap, csupán a II. osztályba tartozik. Más háztartási személyektől (personal casnic) annak a fizetésnek megfelelő osztályba sorozandó, amelyben részesülnek. A törvény tehát különbséget tesz cselédek és másfajta háztartási alkalmazottak között, a cselédek, akár van pénzbeli fizetésük, akár nincs és tekintet nélkül a fizetés összegére, a II. osztályba tartoznak.

Kedvezmények a régi betegsegélyzői tartozások kifizetésére vonatkozóan

A társadalom biztosításról szóló törvény 297. szakasza nagyon fontos intézkedéseket tartalmaz, amelyekre most újból felhívjuk olvasóink figyelmét. Eszerint ugyanis a munkaadóknak járulékokból vagy bírságokból származó és a Pénztárral szemben fennálló tartozásait a következőképpen lehet kedvezményesen kiegyenlíteni: Ha a tartozás 1933. április 8-át megelőző időből származik és nem haladja meg a 10.000 leit, akkor egyáltalában nem kell megfizetni, mert az új törvény azt elengedi. Ha azonban a tartozás 10.000 leinél nagyobb összegű, azt hat hónapon belül állampapírokkal lehet kiegyenlíteni és pedig a következőképpen: 10.000—25.000 lei összegig a tartozás értékének 10 százalékaival, 25.000—50.000 leiig 15 százalékkal,

50.000—100.000 leiig 20 százalékkal és 100.000 lein felül 30 százalékkal. Ha a tartozást hat hónapon túl, de egy éven belül egyenlíti ki az adós, akkor a fentebb említett százalékok kétszeresével lehet kiegyenlíteni azokat.

Az 1933. április 8. és 1936. március 31. közötti időből származó tartozásokat a törvény megjelenésétől (1938. dec. 22.) számított hat hónapon belül szintén állampapírokkal lehet kiegyenlíteni és pedig a tartozás 50 százaléka erejéig. Az adós azonban csak akkor élhet a kedvezménnyel, ha a folyamatos járuléktartozásait teljesen kiegyenlíti. 1936. április 1-től kezdve, addig a napig, amíg a kedvezményes fizetést teljesíti. A tartozás elengedését, vagy leszállítását a pénztár igazgatósági tanácsa teljesíti.

Az új cégtörvény módosítását kéri a Szamos tartomány iparkamarái

A Szamos tartománybeli Kereskedelmi és Iparkamarák főtítkárai nagyfontosságú értekezletet tartottak a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében, dr. Cioreanu Sabin, a Banca Natională kolozsvári fiókjának igazgatója és a Kereskedelmi és Iparkamara kormánybiztosának elnökletével. Az értekezlet tárgyát az 1938. december 16-án életbelépett és annak idején részletesen ismertetett cégjegyzési törvény gyakorlati alkalmazásának kérdése képezte. Megállapítható, hogy a cégjegyzési törvénynek számos olyan szakasza van, amely az alkalmazásban módosításra, illetve kiegészítésre szorúl és részletes tervet dolgoztak ki ebben a kérdésben, melyet a nemzetgazdasági minisztérium elé terjesztenek, hogy a törvény végrehajtási utasításának megszövegezésénél a szükséges módosításokat végrehajthassák.

Számos olyan kérdés van, amit az új cégtörvény végrehajtási utasításának kell majd tisztáznia. A törvény egyik szakasza kimondja, hogy a részvénytársaságok cégét jegyző személyeknek megfelelő szakképzettséggel és bizonyos időre terjedő kereskedelmi, illetőleg szakmai gyakorlattal kell rendelkezniük. Nem tisztázza azonban a törvény további része azt, hogy ez a rendelkezés csak a cégjegyző-tisztviselőre és ügyvezető-igazgatóra vonatkozik-e, vagy az igazgatótanácsnak azokra a tagjaira is, akik mint az igazgatóság megválasztott tagjai jegyzik a vállalat cégét?

Az értekezlet álláspontja úgy alakult ki ebben a kérdésben, hogy meg kell különböztetni

a részvénytársaságok igazgató tanácsának választott tagjait és a cégjegyzésre az igazgatóság, vagy a közgyűlés által feljogosított tisztviselőket.

Részletesen megvitatták a cégek áthelyezésének kérdését is. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy bármely vállalat szabadon megváltoztathatja székhelyét, az új törvény azonban az új székhelyváltást, illetve költözködést, akár csak az új cégek alapítását, egy különleges bizottság alapítását, egy különleges bizottság véleményezésétől teszi függővé, amely elbírálja, hogy szükség van-e ilyen természetű vállalkozásra ott, ahova a cég költözködni akar.

Azt is kimondja az új cégtörvény, hogy azoknak a kereskedőknek, akiknek engedélyük csak bizonyos árucikkek eladására ad jogot, ha üzletükben egyebet is tartanak, külön engedélyt kell szerezniük mindazoknak a cikkeknek árusítására, amelyekkel még foglalkozni akarnak. Nem határozza meg azonban a törvény azt, hogy azonos szakmába vágó árucikkeket lehet-e egy engedély alapján árusítani, s tarthat-e a textílereskedő például rövidárút, kötöttárút és divatcikkeket? Ha fenntartják a törvénynek ezt a rendelkezését, meg kell vonni a pontos határvonalakat is.

Az értekezlet még számos hasonló kérdést vitatott meg részletesen és az észrevételeket és javaslatokat közölni fogják a nemzetgazdasági minisztériummal, kérve, hogy a végrehajtási utasítás megszövegezése során igyekezzenek ezeket a nehézségeket álhárítani.

A választott bírósági szerződést szóbeli megegyezéssel is meg lehet szüntetni

A kolozsvári tábla érdekes elvi döntése egy pergátló kifogás ügyében

Egy pergátló kifogás ügyében olyan elvi jelentőségű döntést hozott a kolozsvári tábla negyedik tanácsa, amely méltán tarthat számot a jogászörök érdeklődésére.

L. L. és L. H. kolozsvári lakosok üzleti összeköttetésben állottak egymással és választottbírósági szerződést kötöttek a társas viszonyból felmerülő vitás ügyeik rendezésére. Időközben a választottbírósági szerződést szóbelileg hatályon kívül helyezték.

Később nézeteltérések támadtak a társak között és a társasviszony felbontása után L. L. beperelte L. H.-t ezer lei értékű értékpapír kiadásért. Az alperes ügyvédei pergátló kifogást emeltek azon az alapon, hogy a felek között választottbírósági szerződés áll fenn, tehát az ügy nem tartozik a rendes bíróság elé. A felperes

PROBLÉMA.

A fiatal Iceg és a fiatal Biceg egy külvárosi kávéház terrázon ül. Iceg egy levél olvastába van elmerülve, mire Biceg megkérdi:

— Mit olvasol?

— A menyasszonyom szerelmes-levelet.

— Igent! És kinek szól?

viszont azzal érvelt, hogy a választottbírósági szerződést szóbelileg megszüntették.

A járásbíróság helyt adott a pergátló kifogásnak azon indoklással, hogy a polgári perrendtartás 767-ik paragrafusának alapján a választottbírósági szerződést csak írásban lehet megkötni, tehát a hatálytalansáshoz is írásbeli egyezmény szükséges. A törvényszék megerősítette a járásbíróság határozatát.

Az ítélet felfolyamodás útján került a tábla elé, ahol véleménykülönbség támadt és ötöstanács tárgyalta le újból az ügyet. A felperes ügyvédje jogi fejtegetéseinek meghallgatása után a tábla 137—1938. számú döntésével nemsemisítette az előző két fórum határozatát és elvben megállapította, hogy csak a választottbírósági szerződés megkötéséhez szükséges az írás, nem pedig a lemondásához is.

Megállapította a tábla az ítélet indoklásában azt, hogy a polgári perrendtartás idevonatkozó paragrafusa csak a megkötés tényét köti írásbeli szerződéshez és miután a hatályon kívül helyezés módjáról nem intézkedik, az osztrák polgári perrendtartás 883-ik paragrafusa alkalmazandó, mely kimondja a szerződéskötés formáját, illetőleg a felek szabad választási jogát.

Törvény a szabálytalanul működő kereskedelmi egyesületek feloszlásáról

A kereskedelmi egyesületek feloszlását tartalmazó törvény a hivatalos lap csütörtöki számában jelent meg. A hat szakaszból álló törvény első sorban is az 1924. február 6-iki személyiségi törvényt oly értelemben módosítja, hogy a szakmai, ipari és kereskedelmi egyesületek a jogi személyiségek legfelsőbb bizottságának megkérdése nélkül feloszlathatók a következő esetekben:

a.) ha szabálytalanul működnek azáltal, hogy nem tartották minden évben közgyűlést, nem tartották be a törvény, vagy az alapszabályok szerinti alakoszerűségeket vagy egyébként megsértették az életbenlévő törvények és az alapszabályok rendelkezéseit.

b.) a vezetésben lealacsonyító bűncselekmény miatt elítéltek vettek részt.

c.) titkon működnek, anélkül, hogy a jogi személyekről szóló törvény a megalakulásnál figyelembe vették volna

d.) a hatóságok által ismert székhelyük nincsen.

Az ilyen egyesületek végleges és végrehajtott minisztertanácsi naplóval oszlhatnak fel, mely a nemzetgazdasági miniszter jelentése alapján készül. A feloszlott egyesület vagyona a megfelelő körzetben levő Kereskedelmi és Iparkamarára száll át a kereskedők és iparosok segélyalapjára.

A jövőben kereskedelmi és ipari egyesület a nemzetgazdasági miniszter előzetes jóváhagyása nélkül a jogi személyiségek jegyzékébe nem vehető fel. Minden létező egyesület tartozik a nemzetgazdasági minisztérium rendelkezésére bocsátani: a.) minden gazdasági működésére vonatkozó adatot és okmányt b.) ugyanígy az ügyviteli és pénzügyi eljárására vonatkozó adatokat és okmányokat.

Új rendszer a Rapid-vonatokon való utazásnál

Az államvasutak vezérigazgatósága új rendelkezéseket léptetett életbe, amelyek a gyorsított gyors, az úgynevezett rapidvonattal való utazási módokat állapítják meg. Ezekkel a vonatokkal a gyorsvonati jeggyel rendelkező személyek utazhatnak, abban az esetben, ha az ülőhelyet is biztosító különleges tikkett megváltották.

Minden vagonba csak annyi személy szállhat fel, ahány ülőhely van abban a kocsiban.

A folyosókon, vagy a lépcsőkön való utazás a leszigorúbban tiltva van. A más országból érkezett utasok nem kötelesek a tikkett megváltani, még abban az esetben sem ha étkező- vagy hálokkocsiból szállnak át személykocsiba, de mentesítve vannak a tikkett váltása alól a gyorsított-gyors vonatokhoz csatolt szalonkocsik utasai, a külföldi vasúti tisztviselők és azok családtagjai, a hálo- és étkezőkocsik utasai és a hivatalos beendőjüket végző vámtisztviselők és rendőrtisztek. Helyeket az utazási irodákban, vagy a CFR pénztáraknál lehet foglalni tíz nappal, de legkésőbb öt perccel az utazás előtt. Bizonyos körülmények között tikkett nélkül is lehet utazni, abban az esetben, ha az utasnak már nem volt elegendő ideje azt megváltani, ha van üres hely a kocsiban és ha ezt a körülményt a felszállás után azonnal jelentik a vonatvezetőnek. Az ilyen utas azonban csak abban az esetben foglalhat ülőhelyet, ha beleegezik, hogy a következő állomáson esetleg eladott helyet minden további nélkül átengedi a jogos tulajdonosnak. A CFR vezérigazgatóságának rendelkezése következtében

a jegynélküli, vagy szabálytalan jeggyel rendelkező utasokat pénzbírsággal sújtják és a legközelebbi állomáson leszállítják a vonatról. A gyorsított gyorsvonattal való utazásra vonatkozó eddigi összes rendelkezések tegnap óta érvénytelenek és a fenti új intézkedések léptek életbe.

PROBLÉMA.

A nagykereskedő azt mondja az irodákisasszonyának:

— Kísasszony, hozasson a szolgálával nekem egy grép fruitot. Írja fel neki.

— Igenis, főnök úr, de hogy írják azt?

— Hogy, hogy írják?... Tudja mit, hozasson egy narancsot.

Ez év december 31-ig jelentkezhetnek vizsgára a megfelelő iratokkal nem rendelkező iparosok

Bejárják azoknak a műhelyeit, akik nem rendelkeznek mesterkönyvvel. — A munkügyi minisztérium új rendelete a mesterkönyv megszerzéséről.

Bucurestiből jelentik: A munkügyi minisztérium a következőket hozza az iparosok tudomására. Az iparosoknak mesterkönyvvel és iparendéllvel kell rendelkezniük. A mesterkönyveket az ipartörvény értelmében a szükséges iratok alapján bocsátják ki. Munkások vizsga alapján is megkaphatják a mesterkönyvet, ha igazolják, hogy a munkakönyv kézhezvétele után legalább 3 éven át gyakorolták mesterségüket. A törvény módot adott arra, hogy azok az iparosok, akiknek sem munkakönyvük, sem mesterkönyvük nincs,

1939 december 31-ig kell vizsgát tenniük. Vizsgára azok jelentkezhetnek, akik igazolni tudják,

hogy önálló iparosok, 1936. április 30 óta volt műhelyük ebben a szakmában, amelyre mesterkönyvet kérnek és ez a műhely legkevesebb 5 éven át működött. A szükséges igazolásokat a kereskedelmi kamarák, a pénzügyigazgatóságok és betegsegélyező pénztárak írásai szolgáltatják. Az érdekelteknek a szükséges iratokkal együtt kérvényt kell beadniuk a tartományi munkügyi vezérfelügyelőséghez, vagy pedig a munkügyi alfelügyelőséghez. Az iparendélyeket a mesterkönyvek alapján adják ki. Azok műhelyeit, akik mesterkönyvvel nem rendelkeznek, a törvény értelmében bezárják.

Egyetlen nyugdíjjogosult tagja sincs a társadalombiztosítónak

A pénztári tag hatvan éves korában nyugdíjjogosult

Az új betegpénztári törvény — mint azt már jelentettük — kimondja, hogy mindazok a betegpénztári tagok, akik betöltötték hatvanadik életévüket és legalább négyszáz heti befizetést teljesítettek, nyugdíjra jogosultak. Ez a közlés sok kisember szívét dobogtatta meg hevesebben és örömmel állapították meg, hogy öregségük nem lesz teljesen kilátástalan és inséges küzdelemmel teli. Azonban maga a törvény és a végrehajtási utasítás, ha ennek az örömmnek a lángját nem is oltja el teljesen, mégis kissé lelohasztja.

A törvény ezen rendelkezésének hatálya ugyanis csak 1933 április 7-től számítható.

Kimondja a törvény, hogy nyugdíjra csak azoknak a hatvan éven felüli betegpénztári tagoknak jogigényük, akik 1933 április 7. után fizettek legalább négyszáz heti járulékot és pedig olyképpen, hogy egy-egy esztendőben legalább tizenhat hetes befizetésük legyen. Azok a betegpénztári tagok, akik 1933 április 7-től számítva ezer hetes befizetés után mennek majd nyugdíjba, nem lesznek kötelesek kimutatni, hogy évente legalább tizenhat hetet fizettek be, vagyis ezeknél nem számít az, ha valamely esztendőben tizenhat hétnél kevesebb ideig állottak munkában és teljesítettek betegpénztári befizetést. Jelenleg a törvény alapján

a betegpénztárnak egyetlen olyan hatvan évét betöltött tagja sincsen, akinek már igénye lehetne a nyugdíjra.

mert, ha 1933 április 7. óta egyetlen héten sem mulasztotta volna el a befizetést, akkor is legfeljebb mindössze háromszáz hetes befizetést tudna felmutatni. Így tehát azok a betegpénztári tagok, akik bár már meghaladták a hatvanadik életévét,

kötelesek befizetéseiket addig folytatni, amíg négyszáz befizetett hetük lesz

Azonban azok a betegpénztári tagok, akik munkaképtelenné válnak, már kétszáz heti befizetés alapján is igényt támaszthatnak rokkantjáru-lékra. Ez természetesen lényegesen kevesebb a nyugdíjnal és csakis orvosi vizsgálat alapján érhető el.

Mennyi a négyszáz heti befizetést kimutató hatvan esztendő betegpénztári tag nyugdíja? Máltán kérdezi ezt minden érdekelt. A válasz erre egyszerű. Azonképpen, amint a betegpénztári tagok keresetük alapján nyolc befizetési osztályba tartoznak, éppen úgy

nyolc osztályba sorakozik a nyugdíjuk is.

Az, aki magasabb járulékot fizetett, magasabb nyugdíjat élvez. Ha valaki a négyszáz hét alatt különböző befizetési osztályokba tartozott, úgy a befizetett járulékot közepes aránvosa alapján számítják ki és folyósítják nyugdíját. Egyetlen betegpénztári tagnak a

havi nyugdíja sem lehet négyszáz lelnél kevesebb.

Ennyit kap az, aki a legalsóbb befizetési osztályban teljesített négyszáz heti befizetést. A nyugdíj aztán osztályonként és hetenként megállapított kulcs szerint emelkedik. A nyolcadik befizetési osztálynál ez az emelkedés hetenként tizenégy lelt tesz ki.

Habár jelenleg még egyetlen betegpénztári tag hatvanadik évének betöltése alapján sem mehet nyugdíjba, ott van azonban előtte a kétségtelen reménység és a biztos kilátás, hogy ezt a nyugdíjat megkapja. Egyetlen munkás előtt sem áll tehát az aggkor idején bekövetkező kenyeretelenség ijesztő réme.

A városi kenyérilleték eltörlését kérték Marta Alexandru dr. királyi helytartótól az aradi pékek

A közigazgatási törvény feljogosítja a városokat különböző városi adók kivetésére és többek között megengedi azt, hogy a városok a kenyérre is illetéket vessenek ki. Ez a kenyérilleték különként 22 banit tesz ki. Temesvárott és Brassóban ezt a kenyérilletéket már tavaly óta szedik. Az aradi polgármesteri hivatal nemrég szintén kivetette a kenyérilletéket és pedig annak szedését két hónappal visszamenőleg mondotta ki. Az aradi pékeket ez a körülmény súlyosan érinti annál is inkább, mert több pék ellen a visszafelé fizetendő kenyérilleték összege erejéig végrehajtást is foganatosítottak. Tegnap délelben Sechei Alexandru, az erdélyi és bánági pékek szövetségi elnökének és Gajo Andrei titkárnak vezetése alatt több aradi pékmester küldöttségileg jelent meg Marta Alexandru dr. ki-

rályi helytartónál, akinek emlékiratot nyújtottak át. Kérték, hogy a helytartó a kenyérilletékek visszamenőleg való szedését hatálytalanítsa és rendelje el ezen a címen foganatosított végrehajtások megsemmisítését. Marta Alexandru dr. királyi helytartó biztosította az aradi pékeket jóakaratról, kijelentette, hogy emlékiratuk alapján az ügyet megvizsgálja és azt igazságosan elintézi.

— Tökele és műkaucsukot készítenek Németországban. Berlinből jelentik: Most épült fel a „Duna” műkaucsukgyár, ahol kalciumból és szénből állítják elő a kaucsukot. A német lapok jelentése szerint ez a gyár néhány hét múlva szinte teljes egészében fedezni tudja a német birodalom kaucsukszükségletét.

Elutasították a fellebbezést, mert nem jelentette be lakhelyét.

Molnár Gyula, aradmegyei Drauc községben szőlősgazda ellen kihágási jegyzőkönyvet vettek fel azon a címen, hogy 2549 liter bort nem jelentett be és ez után nem fizette le az illetéket. E mulasztásért a gazdálkodót 8248 lei bírsággal sújtották. Fellebbezés folytán az ügy az aradi törvényszék elé került. Molnár Gyula fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a kihágási jegyzőkönyvvel ellentétben, teljes bortermését bejelentette és csupán az illeték kifizetésével késett. A kérdéses mennyiséget alkalmazottai-val és családtagjaival együtt ő fogyasztotta el és az illetéket azért nem fizette ki azonnal, mert nem tudta előre, hogy mennyi bort oszt ki munkásai között. A törvényszék az ügy érdemi tárgyalására nem tért rá, mert megállapította, hogy Molnár Gyula nem jelentett be választott lakhelyet, ahová az idézéseket kiküldhették volna, holott a törvény kötelezően kimondja a választott lakhely bejelentését. Erre való tekintettel a törvényszék a fellebbezést elutasította.

TALALÉKONYSÁG.

A vasúti bakter vizsgálják és a vizsgálóbizottság bűnöke megkérdi:

- Mit csinál, ha egy vonat jön balról?
- Kezembe veszem a piros adalót és a balkezemben tartva, megállok a bakterház előtt.
- Nagyon jól van. És mit csinál, ha jobbról jön egy vonat?
- Kezembe veszem a piros adalót és a jobb kezemben tartva megállok a bakterház előtt.
- Nagyon helyes. De most mondja meg, mit csinál, ha jobbról is, balról is jön egy vonat?
- A bakter elgondolkodik egy kicsit, aztán így szól:
- Ha balról is, jobbról is jön egy vonat, akkor bekidől az aszonymak: „Gyere ki, Marcsa, mert amióta ezen a búval bélelt világban vagy, nem láttál még ilyen karambólt”.

Az áruraktárak részére is egészségügyi engedélyt kell kérni?

Érdekes elvi jelentőségű kérdéssel foglalkozott a napokban a temesvári törvényszék. Fischer Sándor temesvári kereskedő gyógynövénylerakatot tart, ahol egyben a gyógynövények csomagolását is végzik. A közelmúltban a hatósági orvos ellenőrző körútja során elrendelte a raktár lezárását azzal az indoklással, hogy Fischer nem rendelkezik egészségügyi engedéllyel, ami a helyiség számára szükséges. A megállapítás alapján a központi egészségügyi hivatal Fischer 1000 lei bírsággal sújtotta. A bírság ellen Fischer fellebbezést jelentett be, amellyel most foglalkozott a törvényszék. A kereskedő képviselője két szempontra való utalással kérte a bírság megsemmisítését. Az ügyvéd elsősorban rámutatott arra, hogy az egészségügyi törvény 329. szakasza értelmében egészségügyi engedély kizárólag nyilvános helyiség számára, vagyis műhely, üzlet, stb. részére szükséges. Már pedig egy raktár nem nevezhető nyilvános helyiségnek. Másodsorban, amennyiben a törvényszék mégis kötelezőnek találja az egészségügyi engedélyt raktárak részére, úgy dr. Szathmáry arra hivatkozott, hogy a vonatkozó törvény 309. és 311. szakasza értelmében a kihágás megállapításakor az ellenőrző hatóságnak a hiányok pótlására kell utasítania a kihágást elkövetőt és csak második, ismételt esetben róható ki bírság. Fischerrel szemben az egészségügyi hatóságok azonnal a bírság eszközével éltek, holott ez ellentétes a törvény elgondolásával. A törvényszék január 22-én hoz ítéletet a kétszeresen elvi jelentőségű kérdésben.

KETTŐS SZERENCSETLENSÉG.

Cubák villamosbaleset áldozata lett, kezét-lábát becsapták. A kórházi orvos egyik nap bejön hozzá és megkérdi, hogy van?

- Na, szo, szo, lá, lá.
- Na hálistennek. Hány éves maga, Cubák úr?
- Negyvenhárom.
- Nő?
- Igen. Gyenge Melánit vettem el.
- Na és hogy történt a szerencsétlenség?
- Ugy, hogy náluk láttam és egy szép napon összeestem.

A postahivatal nem ad felvilágosítást többé kincstári közegeknek

A postavezérigazgatóság körrendeletet küldött az ország összes postahivatalainak, az állomásokon lévő postahivataloknak, a kormányzósági postafelügyelőségeknek és a postamesteri hivataloknak, melyben közli, hogy az 1938. március 9-én kelt 29.288. számú körrendeletet hatályon kívül helyezte. Eszerint tehát a postahivatalok nem kötelesek többé a kincstári közegek

rendelkezésére állani abból a szempontból, hogy a kincstári közegeknek a csomagok feladására vagy megérkezésére vonatkozó könyveket bemutassák, vagy az adókiivetés szempontjából a félle szemben a kincstári közegeknek adatokat szolgáltatassanak ki. Ennek folytán a postahivatalok többé nem szolgáltatnak ki adatokat az adóhivatali közegeknek.

Egészségügyi bírság csak előzetes figyelmeztetés után vethető ki

Az elmúlt évben lefolytatott egészségügyi hadjárat során a gyoroki körorvos ellenőrizte a földművelésügyi minisztérium tulajdonát képező ménesi vincellériskolát is és megállapította, hogy az iskola épületének egy része nem épült az egészségügyi kívánalmaknak megfelelően és hogy egészségtelen az iskola illemhelye is. A körorvos kihágási jegyzőkönyvet vett fel a vincellériskola ellen és az iskolát 500 lei bírsággal sújtotta. A jegyzőkönyv, illetve a bírság ellen a földművelésügyi minisztérium — mint a vincellériskola tulajdonosa — fellebbezést jelentett be az aradi törvényszékhez, amely most tár-

gyalta az ügyet. A törvényszék a minisztérium fellebbezésének helyt adott és a bírságot megsemmisítette azzal az indoklással, hogy a körorvos az iskola igazgatóságát nem figyelmeztette előzetesen arra, hogy az épület nem felel meg az egészségügyi követelményeknek, hanem a figyelmeztetés mellőzése miatt vetette ki a bírságot. Ilyen esetekben viszont az érdekeltet előbb figyelmeztetni kell és fel kell szólítani a hibák kiküszöbölésére és csak abban az esetben lehet bírságot kiróni, ha a felszólításnak nem tesznek eleget.

Április végéig a magánalkalmazottaknak gázálarcot kell vásárolni

Hat havi részletben fizethető a gázálarc ára. — Legközelebb életbelép a vonatkozó törvény

Legközelebb megjelenik a gázálarcok beszerzéséről szóló rendeletű törvény, amely tervezet Paul Teodorescu tábornok, légügyi miniszter dolgozott ki. A tervezet szerint

1939 április 30-ig minden kereskedelmi és iparvállalat tartozik egész személyzete részére gázálarcot beszerezni,

tekintet nélkül arra, hogy az illető alkalmazott megbízható-e, vagy sem. Az álarccokat az alkalmazottak tartoznak hat havi részletben megfizetni és csak a kifizetés után megy át a gázálarc tulajdonába. A tervezet meghatározása szerint a gázálarc beszerzésének kötelezettsé-

ge minden cégre fennáll, így az egyéni cégekre is. A tulajdonosok szintén tartoznak maguk számára ezt a védelmi eszközt megszerezni.

Aki a törvényes kötelezettségnek nem tesz eleget, 2000—200.000 lei bírságot fizet, visszavétel esetén ezen összeg ötszöröséig terjed a bírság, sőt végső fokon az üzem lezárhat.

Ugyanez a rendeletű törvény fog intézkedni a köztisztviselők álarcbeszerzési kötelezettségéről, amelynek elmulasztása fegyelmi vétség. Minden közhivatal öt szolgálatot tartozik gáz- vagy légi-támadás esetében megszervezni: a.) riadó, b.) világítást kezelő, c.) tüzoltási, d.) első segélyt adó, e.) egészségügyi szolgálatot.

A Sfátul Negustoresc az idej adókiivetés ellen

„Fenn kell tartani a tavalyi adót — minden emelés nélkül”

Az adóvállalások benyújtásának határideje e hó végén lejár és az érdekelt kereskedők és iparosok érdeklődéssel várják, hogy lesz-e az idén új adókiivetés, vagy pedig az 1939—1940. pénzügyi évre is csak áthozzák a tavalyi adót, amely az 1937—1938. évről lett 20 százalékos hozzáadásával reportálva, áthozva.

A Sfátul Negustoresc headvánt nyújtott be a pénzügyminisztériumhoz, amelyben igen meggyőző érveket hoz fel amellett, hogy az adókiivetést az idén is mellőzni kell, jobban mondván fenn kell tartani a most folyó pénzügyi

„KÖZGAZDASÁGI” SZAMTAN.

A tanító megkérdi Mórictól:

- Mondd meg, fiam, hány vége van egy botnak?
- Kettő.
- És ha kettőtöröd a botot?
- Akkor öt.
- Miért öt, miért nem négy?
- Mert, ha kettőtöröm, akkor a botnak is vége van.

GYENGE VIGASZ.

A gyengeszívű Cinege valamiért jól elnadragolta a kis Adolfkát. A gyerek irigkosan bög. Cinege egészen ellágyul és vigasztalni kezdi:

- Na, ne sírj, nekem sokkal jobban fáj.
- A gyerek bögve tapogatja meg magát és azt mondja:
- Igen, csak nem ugyanaz a helyem.

évben fizetett adókat. Az emlékirat mindenekelőtt rámutat arra,

hogy voltaképpen nem is kereskedői érdek a tavalyi adó fenntartása,

hiszen ezek az adók, — ha nem is konjunktúrális —, de mindenesetre normális ütemű gazdasági életben lettek kivetve, amikor általában a jövedelem magasabb volt. Bizonyos és a román gazdasági élet strukturájától független, külső okok ma krízishullámokat éreztetnek, a világpiacon helyzet jelenségei érezhetőek és általában az árucserére csökkent.

A költségvetés 1 milliárd 200 ezer lejt franyoz elő az egyenes adók bevételeiben, vagyis az állami összjövedelem 4 százalékát teszi ki. Ha csak megyénként, 1 megyénként 1 millió lejt számítunk az adókiivetés adminisztrációs költségeire, akkor kiderül, hogy

a befolyó adók 6 százalékát a kivetési munka emészt fel.

A jelenlegi gazdasági helyzetben — írja a Sfátul emlékirata — teljes nyugalom szükséges a belső reformok megteremtésére és a kereskedői társadalom hazafias érzéssel siet — a fenti okok dacára is —, hogy ha kell, áldozatok árán is biztosítsa az állam szükségleteit. Ezért a Sfátul Negustoresc javasolja, hogy a jövő pénzügyi évre reportálják az adókat minden emelés nélkül akként, hogy az így létező adó mennyisége ellen sem az adózó, sem a kincstár ne élheszen fellebbezéssel.

A szövetkezetek üzleti könyvei mentesek a bélyegilleték alól

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben a szövetkezetek üzleti könyveit mentesíti a bélyegilleték kötelezettsége alól. A rendelet azonnal életbelépett.

Megkezdte működését a kolozsvári piaci árak ellenőrzésére alakult bizottság.

A kolozsvári tanács hat tagból álló bizottságot alakított a piaci árak ellenőrzésére. Az ujonnan létesített hivatal tagjai a napokban indították meg nagy felkészüléssel Kolozsvár területén az árdrágítás ellen a harcot, melynek sikeres eredményeihez nem férhet kétség. Az ellenőrző bizottság gnaponta ki- szállásokat eszközöl Kolozsvár piacán, valamint az üzletekben, ahol felülvizsgálat alá veszi az árakat és a számlákat. Azoknál a kereskedőknél, akiknél az árak nincsenek összhangban a rendelési számlákkal, jegyzőkönyvet vesznek fel és a városi tanács szabály- rendelete értelmében azonnal megindítják a büntető eljárást.

Ismét Pim ér Istvánt választotta elnökévé a nagyváradai építőiparosok szövetsége.

Vasárnap tartotta meg rendes évi közgyű- lését a nagyváradai Építőiparosok Szövetsége. A közgyűlést Pintér István mérnök, a szövetség el- nöke, nyitotta meg. Beszédében a szervezettség jelentőségét fejtegette. Utána Singer Endre ügy- vezető elnök felolvasta jelentését a Szövetség múltévi működéséről. A pénztári és egyéb jelen- tések elhangzása után sor került az új vezetőség megválasztására. A szövetség elnökévé egyhan- gúlag ismét Pintér István mérnököt választották meg. Tiszteletbeli elnökök lettek: Singer Endre és Fenessy László. Ügyvezető elnökök: Zagyi Mihály és Bizám Ernő. Alelnök: Mihut György, pénztáros Mell János, jegyzők: Stern Béla, Bol- dizar Imre és Bauer Viktor.

Százhuszonöt ezer lelt vitt el egy kasszaifuró a nagyváradai iparos temetkezési egyesület pénz- szekrényéből.

Hétfőre virradó éjszaka betörő jart a nagy- károlyi iparos temetkezési egyesület helyiségé- ben. A betörő az iparos otthon terméin át hatolt be az irodába, megfúrta a vas pénztárszekrényt és a pénztárban talált 125.000 lelt magával vit- te. A rendőrség megindította a nyomozást és megállapította, hogy a betörést csak a helyzet- tel ismerős egyén követhette el, akinek nem ez az első munkája. Számos letartóztatás történt. Többek között őrizetbe vették Princz Ernő több- szörösen büntetett, ismert betörőt is, aki néhány nap óta Nagykárolyban tartózkodik. A temetke- zési egyesület pénztára egyébként biztosítva volt betörés ellen.

Hatvanhárom millió leire emelt részvénytőkéjét a brassói Tellmann posztógyár

A Wilhelm Tellmann A. G. brassói posztó- gyár legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta részvényőkéjének 42 millió leiről 63 millió leire való felemelését. A tőkeemelés lebonyolítására a közgyűléstől az igazgatóság kapott felhatal- mazást, amely azt — információink szerint — több részletben hajtja végre. A Tellmann posztó- gyári részvénytársaság 42 millió lei részvény- tőkével alakult meg 1928-ban és állandóan ked- vező rentabilitással dolgozott. Saját fonódaja, appreturája és festődéje van. Az új emisszió — értesüléseink szerint — újabb investíciókra használják fel. Az emisszió első részletét, amit 2 millió 10 ezer leiben állapított meg az igazga- tóság, a vállalat régi részvényesei vették át.

BIZTOS JEL.

Az orvos megkérdi a pácienstől:
— Na, hogy van?
— Rosszul, doktor úr. Már azok az ételek sem
üzlenek, amiktől én eltiltott.

Génauszurozást, pliszazirozást,
gombáthuzást, monogramm- és fehérnemű-
himzést a legszebben készít TÓTH ERZSI
Str. Eminescu 15.

A kereskedők és iparosok alkotják a „béke hadseregét“

Mitita Constantinescu miniszter lelkes felhívása az ifjúsághoz. — „Szokjanak le a bürokratizmus előnybehelyezéséről“

A Banca Nordului cernautii megnyitási ünnep- ségén Mitita Constantinescu nagy beszédet mondott, amelynek keretében olyan nagyfontosságú kérdést vetett fel, amellyel érdemes foglalkozni. A nemzet- gazdasági miniszter miután rámutatott arra

a bátorságra és kockázatra, amely a kereske- delmi és ipari foglalkozással jár, a kereskedőket és iparosokat együttvéve a „béke hadseregének“ nevezte. A nemzetgazdaság terén ezek

a kereskedők és iparosok valóban állandó harcokat vívnak és sokszor veszteségeket szenvednek. A ke- reskedő társadalomnak nagy hivatása abban áll, hogy maga köré kell gyűjtenie a fiatal erőket. Ezek- kel a fiatalokkal meg kell értetni, mennyi nemesség és lendület van a kereskedelemben és iparban. Meg- alakult a Banca Nordului, amelynek hivatása less segiteni a román kereskedelmet, azon a vidéken, ahol a románság valóban támogatásra szorult. A nemzet- gazdaságnak fiatal erőkre van szüksége,

azokat a fiatal erőket kell sorompóba állítani, akik eddig inkább a bürokratizmus felé von- sódtak.

A fiatalság figyelmét az ipar és kereskedelem felé kell irányítani, amelyek igen sok esetben kockázat- tal járnak és személyes bátorságot igényelnek. Aki érzi magában az alkotás erejét és képesnek érzi magát a kereskedelmi és ipari pályára, ne habozzék, hanem karolja fel ezen foglalkozási ágak valamelyi- két. Az ifjúságnak kell a nemzetgazdaság élére ke- rülnie és vállalva kell munkálkodnia az ország fej- lesztésén.

Nevelni kell az ifjúságot erre a pályára, hogy később legyen kire bízni a nemzetgazdaság vé- setését.

Ez egyezik a kormány reformterveivel is. A gya- korlati iskoláknak növelték a számát, hogy ily módon is a gyakorlati pályákra készítsék elő őket. A ke- reskedelemben, iparban új erőkre van szükség. Az ifjúságnak le kell szoknia a bürokratizmus előnybe- helyezéséről, hogy új életutakon haladjon tovább. Elérkezett az idő, amikor az ifjúságot a nemzetgaz- daság szolgálatába állítják.

Kitünteti a munkaügyi miniszter az érdemes öreg munkásokat és feltalálókat

A munkakamarák szövetségének kezdemé- nyezésére a munkaügyi minisztérium elhatáro- zta, hogy kitüntetésben részesíti azokat a mun- kásokat, magántisztviselőket és iparosmestere- ket, akik legalább 30—40 vagy 50 éve dolgoznak valamelyik vállalatnál és szorgalmukkal, kitar- tásukkal, munkájukkal különleges érdemeket szereztek. Hasonlóképpen ki kívánja emelni az ismeretlenség homályából a munka ama névte- len hőseit, akik találmányaikkal, ügyességükkel, vagy különleges szaktudásukkal járultak hozzá valamely iparág felvirágoztatásához. A munka- kamarák a vállalatokra bízák, hogy alkalma- zottaik sorából kiválasszák azokat, akiket ér-

demesnek találnak a kitüntetésre. A munkaka- mara mindössze azt köti ki, hogy az illető tagja legyen a munkakamara három tagozata egyiké- nek, legalább 30 évi szolgálattal bírjon és való- ban olyan alkotása legyen, ami méltóvá teszi a kitüntetésre. A munkakamara a vállalatokhoz megkeresést intézett ebben az értelemben. Leg- később február 1-ig be kell jelenteniök a kitün- tetésre javasolt alkalmazott személyi és vállalati adatait. A munkakamara ezt felterjeszti a Munkakamarák Szövetségéhez, amely aztán a munkaügyi minisztériumnak kitüntetésre fogja ajánlani az alkalmazottakat.

Február 4-én lesz az aradi Iparosbál

A néhány hét múlva megtartandó aradi Iparos- Bál különös érdekessége a kedves jubileum lesz, a mely ezt a táncmulatságot kiemeli az évről-évre megrendezett többi iparos bálak közül: az idén tart- ják meg tizedszer nagyszabású évi társadalmi ösze- jövetelüket az aradi iparosok az Iparos Kulturház dí- szes nagytermében és összes mellékhelyiségeiben. A bál hatalmas sikerét ebben az esztendőben is már jóelőre biztosította a lelkes tevékenységgel folyó elő-

Posta útján történő lapelőfizetés

A posta vezérigazgatósága 16.066—1938. számú rendeletében a nagyközönség tudomásá- ra hozza, hogy az ország bármely helységében megjelenő napilapokra és folyóiratokra igen elő- nyös feltételek mellett fizethet elő bárki, ha szó- belileg fordul akármelyik postahivatalhoz. A postahivataloknak ugyanis rendelkezésre álla- nak a lapok és folyóiratok előfizetési díjait tar- tartalmazó táblázatok. A postával eszközölt elő- fizetés azzal az előnnyel jár, hogy a pénz továb- bítási díját az előfizetőnek nem kell megfizetnie, ezenkívül a postai feladóvevény megfelelő he- lyén az illető lap kiadóhivatala számára szóló üzenetét is továbbíthatja. A postahivatalok út- ján külföldi lapokra is elő lehet fizetni anélkül, hogy az előfizető köteles volna a Nemzeti Bank engedélyét felmutatni.

készítési munka. Az iparos hölgybizottság bálj mű- helye már a kora őszi hetek óta lelkesen és szak- avatottan készíti a tombola iparművészeti értékkel bíró nyereménytárgyait. Idén is meg lesz az a kü- lönlegessége az Iparos-Bál tombolájának, hogy aki egy százeles jegycsomagot vesz, föltétlenül nyer egy, értékes teababát. Az Iparos Otthon igazgatósága és vezetőségi tagjai a jegyek elhelyezése körül fejte- nek ki élénk tevékenységet. A hatalmas közönség- szer olyan bizonyos, hogy a vezetőségnek már előre gondoskodnia kellett az Iparos Kulturház valamennyi termének rendelkezésre bocsátásáról, hogy el tud- ja helyezni a várható nagy tömeget. A bálon kap- ható élelmiszerek árai az idén is igen olcsók lesz- nek és a belépődíj teajeggyel együtt mindössze 50 leibe kerül.

A jegyelhelyezés és a bál megszervezésének munkáját Reinhart Gyula vezeti ismert szakavatott- ságával, míg a bál műhelyén Reinhart Gyuláné tevékenykedik. Reinhart Gyuláné vezetésével folyik a bálon felszolgáló húsfélék és sütemények, va- lamint italok összegyűjtésének nagy munkája is. A hölgybizottság ezúton is felkéri azokat a hölgyeket és urakat, akik élelmiszer-adományokkal támogatják a bál jótékonyági mozgalmát, hogy küldeményeiket a bál napján legkésőbb a kora délutáni órákban jut- tassák el az Iparos Otthonba.

A temesvári kamara csak az Utazók Egyesületének véleményezésére láttamozza az utazók igazolványait

A temesvári iparkamara a kereskedelmi utazók számára tudvalevőleg minden év elején igazolványt bocsát ki. Ezzel kapcsolatban az idén nyugtalanító hírek terjedtek el az érdekeket foglalkoztató réteg körében. Ezek a hírek olyan értelműek voltak, hogy a kamara sok esetben megtagadta az ilyen igazolványok kiállítását. Ezzel kapcsolatban érdeklődünk az utazók érdekképviseletét ellátó Utazó Kereskedők Egyesületénél, ahol dr. Wiener Mór főtitkár részéről a következő nagyjelentőségű felvilágosításokat kaptuk:

— Az elterjedt és egyes lapokban napvilágot láttott hírek zavarosak és lényegében alaptalanok. A kereskedelmi és iparkamara tudvalevőleg minden évben igazolványt bocsát ki az utazók részére. A kamarának tudomására jutott, hogy sokan olyan igazolvánnyal rendelkeznek, amelyet évek előtt kaptak és amelyben olyan kereskedelmi cégek szerepelnek, amelyek évek előtt megszűntek. A kamara ideiglenes bizottsága Giurcanescu ezredes elnökségével legutóbbi ülést tartott, amelynek során Fratila Ion főtitkár javaslatára az igazolványok kibocsátására vonatkozólag új határozatot hozott. A határozat értelmében a jövőben az igazolványok kibocsátása előtt összehasonlítják a kérvényező nevét és adatait az Utazó Kereskedők Egyesületétől beérkezett tájékoztató névjegyzékkel, melyet az egyesület a kamara felhívására esetről esetre készséggel a kamara rendelkezésére bocsát.

— A kérvényező utazó-kereskedők egyesületi tagsága tehát a jövőben egyúttal igazolja utazói minőségét is. A nagyjelentőségű határozatról a kamara átiratban értesítette az Utazó Kereskedők Egyesületét és az átiratban hangsúlyozta, hogy a jövőben a professzionális egyesületekkel párhuzamosan kíván haladni akkor, amikor az utazók részére az egész ország területére érvényes igazolványokat kibocsátja.

— A kamara átirata ugyanakkor közli, hogy a visszaélések megakadályozására új rendszert léptetett életbe, amelynek értelmében a kamara a kibocsátott igazolványokat évente érvényességi láttamozással látja el. Mindazok a hivatásos utazók, akik most kívánnak a hivatalos igazolvány kiállításáért folyamodni, kötelesek állampolgárságukat igazolni, azoknak pedig, akik az állampolgársági revízióról szóló törvény intézkedései alá esnek, jogerősségi záradékkal ellátott bírói végzési kell kérvényükhöz csatolniuk. A kamara magatartása az igazolványok kiadásának megszorgitását illetően igen dicséretes, mert mentesíti a hivatásos utazói kart azokról az elemektől, amelyek visszaéléseikkel sértik a hivatásos utazó-kereskedők jóhírnevét és tekintélyét.

— A hatékonyabb ellenőrzés végett a kamara hirdetmény útján felhívta mindazon hivatásos utazókat, akik már régebben kamarai igazolványt kaptak, hogy évi láttamozás végett 1939 január 15-ig mutassák be állampolgársági igazolványukat.

Dr. Wiener egyesületi főtitkár tájékoztatása feltétlenül megnyugtatólag hat az érdekeket kereskedelmi utazók körében, akik a kamara törekvését félreértették. Az új rendelkezés egyedül az állampolgársági revízió alá eső utazókat érinti súlyosan, miután igen sokan közülük máig nincsenek a jogerős állampolgársági végzés birtokában.

A CFR magánautófuvarozó vállalatokkal szerződést köt teherárúk szállítására

A CFR és a közlekedésügyi minisztérium egyezménye szerint a vasutakkal párhuzamosan haladó országutakon magánvállalatok is lebonyolíthatják a teheráruforgalmat, ha erre szerződést kötnek a közlekedésügyi minisztériummal, illetőleg a CFR-rel. Amint értesülünk, a közlekedésügyi minisztérium már el is készítette a szerződéstervezet mintáját és rövidesen több magáncéggel megkezdte a tárgyalásokat.

A Mundus-Borlova új igazgatósági tagokat választott

Industria de Lemn Mundus si Borlova Armenis S. p. A., karánsebesi faipari vállalat legutóbb tartott közgyűlésén az igazgatóságba választottak Grigore P. Carp, Evutian Sabin, báró Hormuzachi Alexandru, dr. Huszar Odön, dr. Morariu Alexandru, Pilzer Lipót, Stecki Adolf és Weil Hans. A felügyelőbizottság tagjai lettek: dr. Arzenovici Zoltán, dr. Meda Valeriu és Gheorghe Coca.

A temesvári iparkamara ülése foglalkozott az új cégbejegyzési törvénnyel

Fel kell tüntetni az üzleti leveleken és nyomtatványokon a cégbejegyzés számát.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottsága fontos ülést tartott, amely az idősebb kérdések egész sorát beszélt meg. Az ülésen Giurcanescu elnök elnököl és azon megjelent Suciu Mihail, a kamara kormánybiztosa, Fratila Ion főtitkár, valamint az ideiglenes bizottság tagjai.

Először a most legfontosabb kérdés, a cégjegyzés új törvénye került szóba. A cégjegyzési törvény módosításával kapcsolatban az ideiglenes bizottság foglalkozott azon kérvényeknek a sorsával, amelyek még a múlt év december 15. napja előtt kerültek beadásra és így

nam nyert tisztázást, hogy ezek még a régi, vagy már az új rendelkezések alapján bírlendők el.

Mivel a kamarák országos szövetsége ebben a kérdésben megküldötte már jogtanácsosának véleményét és ezzel az egész ország területén az egységes eljárást sikerült biztosítani, az ideiglenes bizottság elhatározta, hogy mindazon cégbejegyzési kérvények, amelyeknek mellékletei fogyatékosak voltak, vagy a bejegyzési feltételeknek nem tettek eleget és ezért még nem intézték el kedvezően, ezek a kérvények most már

az új törvény rendelkezései alá esnek

és a kérvényezőknél alkalmazkodniuk kell az új törvény előírásaihoz. A kamara minden egyes kérvényezővel írásban fogja közölni, hogy milyen lépéseket kell tennie, illetve milyen iratokat köteles még benyújtani cégének bejegyzése érdekében.

A munkügyi minisztérium behatárolta foglalkozik az egyes ipari foglalkozások konkrét és határozott elnevezésének kérdésével, amely kérdés különösen

az iparosok képzése miatt fontos.

A kamara asztalküldötte minden szakma egyes cégeinek a minisztériumnak az ipari szakmákra vonatkozó tervezetét és kérte véleményüket a minisztériumhoz való felterjesztés céljából.

Az aradi román püspökség arra kérte a temesvári kamarát, hogy a vasárnapra és egyházi ünnepre eső országos vásároknak a napját változtassa meg.

A püspökség egyben minden ilyen község számára előterjesztést is tett az új vásár napjára vonatkozólag. A kamara értesítette az érdekelteket és kérte, közöljék sürgősen, hogy a javaslatba hozott napok megfelelnek-e a helyi érdekeknek.

A kamara felhívja azokat az ipari és kereskedelmi cégeket, nem kisiparosokat, akik a newyorki vilákiállításán részt akarnak venni, hogy ezen szándékukat a kamara titkári hivatalában minél előbb jelentse be.

A kamara közbenjár a Nemzeti Repülőalap igazgatóságánál, hogy a szokásos két-három heti türelmi időt, amelyet repülőalap ellenőrző közegei a cégeknél alkalmazni szoktak,

a mérlegképesítői munkálatok idejére negyvenöt napra emelje fel,

vagyis engedje meg, hogy a cégek ne legyenek kötelesek az utolsó negyvenöt napra vonatkozólag a repülőhelyi törvény alkalmazását igazolni. A repülőalap igazgatósága válaszában kifejtette, hogy hajlandó esetre a konkrét eseteket megvizsgálni és az érdekelteket cégek erre vonatkozó kérvényeiket a kamaránál adják le.

Utóljára hívja fel a kamara az összes ipari és kereskedelmi cégek figyelmét arra, hogy

mindennemű üzleti papíron, nyomtatványon, levelezésen, hirdetésben, nyugtán stb. kötelesek feltüntetni a pontos cégszöveget és a cégbejegyzés számát is.

Azon cégek, amelyek emblémával is rendelkeznek, kötelesek mindazon helyeken, ahol az emblémát használják, mellette a pontos cégszöveget legalább fele nagyságu betűkkel és a bejegyzési számot is feltüntetni. Ezt a mulasztást a cégbejegyzési törvény súlyos büntetéssel sújtja.

Megállapította továbbá a kamara, hogy nagyon sok egyéni, valamint társas cég és részvénytársaság is nem jelenti be cégének változásait a cégjegyzői hivatalnál. A törvény ugyanis előírja, hogy

a cégbejelentési adatokban beálló összes változást harminc napon belül a cégek kötelesek a kamara cégjegyzői hivatalában bejelenteni.

A harminc nap a változás beállításától számít a részvénytársaságoknál is, tehát nem a törvényszéki bejegyzés napjától. Ilyen adatok többek között: a cég helyének megváltoztatása, az igazgatók, cégjegyzők belépése és kilépése, az alaptőke megváltoztatása, fiók alakítása, vagy megszüntetése, a cég tárgyának megváltoztatása, stb. Kihágások megelőzése céljából ajánlatos, hogy a cégek időnként felülvizsgálják bejegyzésüket.

Megállapította többek között a kamara azt is, hogy egyes,

már nem működő cégek nem tesznek eleget cégbejelentési kötelezettségüknek.

A kamara figyelmezteti ezeket a cégeket, hogy azon időre, amely alatt még mint működő cégek szerepelnek, adóztatási kötelezettségük is fennáll. Sok cégbejelentési kérvényt nem tud a kamara elintézni, mert a kérvény nincsen felszerelve az előírt mellékletekkel, így a legtöbb esetben a cégek nem igazolják azt, hogy a hátralékos adójukat, az illetékeket, esetleg pénzbírságokat megfizették-e. A kamara cégjegyzői hivatala kiküldött bírói vezetése alatt áll és a kamarának nem áll módjában a fenti rendelkezésektől eltekinteni már azért sem, mert a törvény súlyos büntetéseket ír elő az ilyen esetekre.

Nem lehet végrehajtást vezetni az állam ellen

1934-ben jelent meg az állami számviteli törvény, amely a magánosoknak az állam elleni követelésének behajtását is szabályozta. Ettől az időponttól kezdve megszűntek az állam és az autonóm intézmények elleni végrehajtások, mert a törvény a behajtásnak azt a módját engedte meg, hogy: kérni kell a követelésnek a költségvetésbe való felvételét. Ez vonatkozott arra is, ha az állam nem ismerte el a tartozást, de a bíróság — a hitelező kérelmére — ítéletben elmarasztalta az államot.

Nyitva maradt az a kérdés, hogy az említett törvény rendelkezése vonatkozik-e az 1934. előtt érvényesített követelésekre. Ezt a kérdést eldöntötte kedden a semmitőszék II. tagozata. 1934-ben egy bucarestii bank árverést tűzött ki egy városi kereskedelmi iskola épületére, mivel épületet adott el a kincstárnak, de az iskolahitelt hátralékban maradt 1 millió 200 ezer lei összeggel. Közben életbelépett az 1934. évi törvény, de az árverést ennek dacára megtartották. Az állam az árverés ellen előterjesztést adott be, amelyet a semmitőszék harmadfokon tárgyal és kimondotta, hogy az árverést, megsemmisítő törvényszéki végzés törvényes, mert az állammal szemben végrehajtási eljárás foganatba nem vehető akkor sem, ha a követelés 1934. előtt keletkezett. Sőt az már per alatt állott.

Megvonta az ipari kedvezményeket a Bánáti Cukorgyártól a minisztertanács

A minisztertanács egyik legutóbbi tartott ülésén a nemzetgazdasági miniszter előterjesztésére a kartell törvény 24. cikke alapján a feldorfi Bánáti Cukorgyártól megvonta az iparpártolási törvény kedvezményeit, azzal az indoklással, hogy a kartell törvény intézkedéseivel ellentétben, engedély nélkül bővítette ki üzemeit.

Százhuszmillió leire emelte részvénytőkéjét a Metrom vasipari vállalat

A Metrom Prima Fabrică Metalurgică Română S. A. R. hadianyaggyár, amelynek üzemei Brassóban épültek fel, jelentős tőkeemelési tranzakciót bonyolított le. A Metrom igazgatósága, amint annak idején jelentették, még 1936-ban felhatalmazást kapott a közgyűléstől a részvénytőkének 60 millió leiről 150 millió leire való felemelésére. A tőkeemelés első részletét a kapott felhatalmazás alapján most bonyolította le a vállalat igazgatósága, amikor is a részvénytőkét 60 millió leiről 120 millió leire emelték fel 60 ezer darab 1000 lei névértékű új részvény kibocsátása által. Az új emissziót teljes egészében a vállalat régi részvényesei vették át 1:1 arányban.

Jogesetek a kisipar köréből

**A felmondási idő tartama alatt elkövetett
fegyelemsértések**

**A temesvári munkabíróság 341/1938. szám alatt
hozott határozata**

A felperes munkavállaló kérte a munkaadó elmarasztalását 14.484 lei tőkében és a költségekben.

Előadta keresetében, hogy 1932. július 15-től 1935. július hó 1-ig volt alperes cég szolgálatában, mint alkalmazott. A vállalat felmondta a szolgálati viszonyt július 1-re és 3 havi felmondási időt elismert részére. A felmondási idő lejártáig azonban, 1935. június hó 21-én rögtön hatállyal felmondotta a jogviszonyt, illetve megszüntette anélkül, hogy járandóságot kifizette volna.

Alperesi cég kérte a kereset elutasítását, mert joga volt felperest rögtön hatállyal elmozdítani, ez ugyanis megsértette az ipari vállalat egyik vezetőjét. A bíróság a tanuvallomások alapján megállapítja hogy már a felmondási időben, egyik napon megjelent a felperes az üzemből 8 óra előtt és elment a városba anélkül, hogy erre engedelmessé lett volna a vállalat vezetőitől. Ily körülmények között 12 óra után állított be az üzembe. Az esetet követő második napon a felperest az egyik vállalati vezető megkérdezte, kollégái útján, hogy miért nem kért engedélyt. 7kkor azt felelte, hogy: „Kihez menjek?” Erre elküldték a vállalat egyik osztályához, hogy dolgozzon. A vonatkozó osztálynál jelentkezett, de nem üdvözölte az osztály vezetőjét, mire e megkérdezte, hogy miért nem üdvözöl, hogy ott dolgozzon. A vonatkozó osztálynál jelentkezett, de nem üdvözölte az osztály vezetőjét, mire ez megkérdezte, miért nem üdvözöl. A felperes azt válaszolta, hogy miután úgy is el van bocsátva, nem üdvözöl. A cég ekkor rögtön hatállyal elbocsátotta a felperest.

A fenti sértéseket és fegyelemsértéseket az írodafőnökkel és az illető ipari osztály vezetőjével szemben követte el. A bíróság ennek ellenére helyt adott a keresetnek és megállapította, hogy a fenti tények kétségtelenül fegyelemsértések, azonban a bíróság a bizonyítékok szabad mérlegelése alapján megállapítja, hogy ezen tények nem olyan súlyosak, amelyek alapot adnának arra, hogy a munkaiügyi törvény 79. szakasza alkalmazható legyen.

A sértéseket a felmondási idő alatt és először követték el, nem olyan súlyos természetűek tehát, hogy a felperes eljárását súlyos hibának lehessen minősíteni.

Rögtön elbocsátásnak akkor van helye, ha az alkalmazott súlyos hibát (culpa grava) követ el, ami a jelen esetben nem forgott fenn. Így a felperes keresete jogos és mint ilyen, ítéendő meg.

Az akkordban dolgozó munkásoknak is jár a szabadságidő

A bucurestii munkabírósnál benyújtott perben a munkás kérte, hogy részére szabadságidő meg nem adása címén a kért kártérítési összeget ítéljék meg.

Alperesi munkaadó kérte a kereset elutasítását és a következőket adta elő védekezésül:

A felperes darabszámra, akkordban dolgozott és úgy használta fel idejét, ahogy akarta. Tekintettel arra azonban, hogy az akkordmunka elvégzése végett az ipari vállalat meghatározta, hogy a munkások mikor kötelesek jelentkezni a munka átvétele végett és mikor távozhatsz, ezen időpontok elmulasztása pedig a szerződés felbontását vonja maga után, kétségtelen, amit a bíróság megállapított tényként, hogy a munkás idejével nem rendelkezhetett szabadon.

Igy tehát alkalmazandó volt a munkaiügyi törvény 49. szakasza, mert a munkásnak jár a szabadságidő akkordmunka teljesítése esetén is.

Közl: Kala Sándor dr.

Eredménnyel járt az építőiparosok akciója

A kolozsvári építőmesterek és kőművesmesterek, mint arról már többször hírt adtunk, országos akciót indítottak az új vállalkozói kamarák felállításával kapcsolatban szerzett jogaik elismerése érdekében. Ennek a mozgalomnak az volt az oka, hogy az új építőikamarai törvényjavaslat csak a bucurestii és cernăuții építészeti szakiskolák végzett növendékeit ismeri el, mint a megalakítandó építész kamarák teljes jogú tagjait és

az évtizedes gyakorlatlalt és szerzett jogokkal rendelkező erdélyi és bánági építőmestereket korlátozott jogú tagoknak minősíti.

Ezt a helyzetet az érdekelt szakmai csoport méltánytalannak találta és Moldovan Anton kezdeményezésére országos mozgalmat indított szerzett jogainak elismerése érdekében.

A mozgalom sikere érdekében a kolozsvári kőműves és építőmesterek felkeresték dr. Vaida-Voevod királyi tanácsost, akinek támogatását kérték. Dr.

Vaida-Voevod királyi tanácsos meghallgatta az építőiparosok előterjesztését és

annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy nem lehet kivenni az építkezést azok kezéből, akik azt évtizedek óta zavartalanul gyakorolják és ezért megígérte, hogy az építőiparosokat jogos kérésük teljesítése érdekében a legteljesebb támogatásban fogja részesíteni.

A kolozsvári akcióval kapcsolatban a bucurestii építőiparosok Samuil elnökkel, a Romániai Kisiparosok Országos Szövetségének elnökével, kihallgatáson jelentek meg Ralea munkaiügyi miniszternél, aki előtti szintén részletesen ismertették az új törvényjavaslat életbeléptetése esetén előálló helyzetet. A miniszter ígéretet tett a sérelem megvizsgálására, így a jelek szerint a mozgalom eredménnyel fog járni, amennyiben a legfelsőbb tényezők is ismerik a létükben veszélyeztetett erdélyi és bánági építőmesterek jogos kívánságait.

Február 1-ig be kell terjeszteni a személyzeti kimutatást

December 30-án jelent meg az a rendelet, amely a román személyzet a vállalatokba való beolvadásáról intézkedik. A nemzeti munka védelméről hozott törvény teljes egészében érvényben van és a rendelet az ideai bejelentésre vonatkozik. Tájékoztatás véget ismételten közöljük a rendeletet:

I. szakasz. A vállalatoknál alkalmazott román és idegen állampolgárságú személyzet táblázata három példányban legkésőbb 1939 február 1-ig beértesztendő és annak magában kell foglalnia a törvény szerinti kategóriákra osztva és a végrehajtási utasításhoz csatolt táblázat munta szerint kitöltve azon személyzetet, mely a vállalatnál 1938 december 31-ig alkalmazva volt.

A nagyvállalatok a táblázattal egyidejűleg két példányban emlékiratot nyújthatnak be, amelyben részletesen kimutatják, hogy hogyan akarják előkészíteni a szükséges technikai és kereskedelmi személyzetet (iskolafenntartás, külföldi kiképzés, stb.).

A táblázatokat 30x40 méretű papíron kell előkészíteni. Fehér papíron nyújtják be ezt a táblázatot azok a vállalatok, amelyek 20-nál több és kék papíron, amelyek legfeljebb 20 alkalmazottat foglalkoztatnak.

I. szakasz. A táblázatokat a következő adatokkal kell kitölteni:

1. A vállalat teljes neve.
2. Teljes cím (társasági székhely).
3. Jogi forma, amely mellett működik (részvénytársaság, közkereseti társaság, egyéni cég, stb.)
4. A vállalat természete (kereskedelmi, vagy ipari).
5. A cég hivatali bejegyzés száma.
6. Az alkalmazottak létszáma 1938 december 31-én.
7. A vállalati tőke, ilyenek hiányában a pénzügyi bejelentett tőke.

8. A vállalat cégbejegyző és cégszerző aláírása. III. szakasz. A táblázatban a rovatok kitöltése után feltüntetendő:

1. A részvénytársaság igazgatóságának tagjai, külön feltüntetve az igazgatósági elnököt és az administrateur deleguét, az igazgatósági választmány és a felügyelőbizottság tagjait.

2. Más társaságoknál a társaságok, vagy munkaadók nevei és ezeknek a vállalatnál betöltött munkaköre.

3. Az 1938. év folyamán történt személyzeti elbocsátások és alkalmaztatások.

IV. szakasz. A táblázat kitöltésénél figyelembe veendő a következők:

1. Azon vállalatok, akik azonos cég alatt működnek és székhelyeik mellett ügynökségeik, fiókjaik, képviselőik, gyáraik vannak, ezek mindegyikére nézve külön táblázatot tartoznak benyújtani, ezenkívül egy központi összesítő táblázatot, kimutatva, hogy azonos cég és vezetés mellett működnek. Ezeket a táblázatokat együttesen, közös iktatószám mellett kell benyújtani, különben a táblázatokat érvénytelennek tekintik és nem veszik figyelembe, a vállalat pedig kihágást követ el.

2. Azon vállalatok, amelyeknek külföldi székhelyük van, de Romániában működnek, az egyéb adatokon kívül közlik a minisztertanácsi napló számát, amelynek alapján működnek és a vállalat romániai képviselőjének nevét, melyre nézve a táblázatban levő rovatok kitöltendők.

V. szakasz. A táblázat kitöltésének kötelezettsége alól mentesek azon vállalatok, amelyek öt alkalmazottnál kevesebbet foglalkoztatnak és a melyeknél úgy az alkalmazottak, mint a munkaadók román állampolgárok.

Február

4

IPAROSBÁL

Mester- és munkakönyvekhez

és bármilyen igazolványhoz azonnal készülnek az előírt FÉNYKÉPEK. Műtermi felvétel. Szakszerű amatőr kidolgozás. Amatőr-cikkek. FOTO SPORT, Str. Eminescu 2. sz.

Megnyílt a szatmári export-vágóhid

Szatmár város vezetősége még néhány évvel ezelőtt elhatározta, hogy a vágóhidat export-vágóhid céljaira átalakítja. A munkálatokat azonban csak most végezték el a kibővített vágóhid az elmúlt hét végén megkezdhetette működését. Az export-osztályon a hét utolsó napjaiban többszáz sertést vágtak le a húst Bécsbe szállították.

Uj tisztikart választott a szatmári szabó- és szűcs ipartársulat.

A szatmári szabó- és szűcs-ipartársulat a héten tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyet Mihalik Károly elnök nyitott meg, ismertetve a társulat múlt évi munkásságát. Több felszólalás után a következő új tisztikart választották meg: elnök Serban Péter szabómester, alelnök: Nagy György, jegyző Buus József szabóiparos, a számvizsgáló bizottság tagjai: Vágnitz Alajos, Pongrácz Károly, Czinta László, új választmányi tag Sürger István. A közgyűlés után társasvacsora volt.

Kik tartoznak a patenta fixába

Közl: KELE SANDOR dr.

Lapunk első oldalán az adókiutéssekkel kapcsolatban közlünk tájékoztatót. Az alábbiakban azt ismertettük olvasóinkkal, hogy lényegében min nyugszik a patenta fixa rendszere.

A patenta fixa alapján adózó iparosok és kereskedők ilyenmő adózását a pénzügyminisztérium 1932. évben vezette be. Ezt az adózási módot az a gondolat szülte meg, hogy a kisiparosok és kiskereskedők évenkénti adózása nehézkes, költséges és zaklatást jelent, úgy az adóalany számára, mint a kincstári közegekre is.

Az új adókiutési formula azon iparosokra és kereskedőkre vonatkozik, akiknek évi átlagos jövedelme a kiutést megeőző három évben az átlagos havi 50.000 lei összeget nem haladta túl.

Az új adózási mód alapján az akkor érvényben lévő törvény táblázatba foglalta jövedelmeket és ennek a táblázatnak alapján osztályozta az egyes kisiparosokat és kiskereskedőket, akik azután a táblázat szerint három évi időtartamra megállapított adót fizették.

Az említett táblázat azóta módosításokon ment keresztül.

A legutolsó módosítás az 1937. évi április hó 1-én megjelent törvénnyel történt. Lényeges módosítás, hogy a törvény ma már nem említi a kisiparos és kiskereskedő fogalmát, hanem csak kereskedőt és inarost említi. Azon kereskedők és inarosok, akiknek

évi jövedelmi adóalapja 300 ezer lei összegig terjed, az egyenes adótörvény 30. szakaszához csatolt táblázat alapján adóznak.

Tekintettel arra, hogy az 1932. év óta életben lévő patenta fixa alapján kiutett pari és kereskedelmi adó, illetve a kiutés érvénye 1939. március 31-ével az iparosok tömegére jórészt lejárt és az új adóvallomást pedig 1939. január hónap folyamán kell beadniuk ezen adóalanyoknak, fontosnak tartom közölni azon elveket és szabályokat, amelyek alapján ezen adók kiutése történik.

A régi rendszer szerint mindazon inaros vagy kereskedő, aki 150.000 leig terjedő jövedelem után a patenta fixa valamelyik osztálya alapján fizetett adót, kisiparosnak vagy kiskereskedőnek volt tekintendő. Az adótörvény szempontjából tehát kisiparos vagy kiskereskedő az volt, aki a patenta fixa osztálya alapján adózott. Ezt a fogalmat az adótörvény módosítása folytán az új adótörvény szempontjai alapján meg kell változtatni.

Tekintettel arra, hogy az új, módosított adótörvény szerint

a patenta fixa nemcsak a 150.000 leig terjedő jövedelmek veszi alapul, hanem olyan iparosokat és kereskedőket is ezen táblázat alá vesz, akiknek a jövedelme 300 ezer leig terjed, tehát nemcsak a kifejezetten kiskereskedőket és kisiparosokat, hanem a középjövedelmű iparosokat és kereskedőket,

az adótörvény ezen módosító rendelkezése folytán nem állíthatjuk ma azt, hogy kiskereskedő vagy kisiparos az, aki a patenta fixa alapján adózik. Hanem csak azt mondhatjuk, hogy kiskereskedők és kisiparosok azok voltak, akik a régi adótörvény szerint 150.000 lei adóalap után voltak a patenta fixa alapján adóval megróva.

Az egyenesadótörvény 30. szakasza szerint a patenta fixa szerint adóznak azon iparosok és kereskedők, akiknek az alábbi táblázat alapján a jövedelmük annyi, mint amint a táblázat felsorolja:

I. osztály: 5000 leig terjedő évi tiszta jövedelem adója 300 lei évente. II. osztály: 5001—10 ezer leig 700 lei. III. osztály: 10.000—15.000 leig 1200 lei. IV. osztály: 15.001—20.000 leig 1800 lei. V. osztály: 20.001—25.000 leig 2300 lei. VI. osztály: 25.001—30.000 leig 3500 lei. VII. osztály: 30.001—40.000 leig 4600 lei. VIII. osztály: 40.001—50.000 leig 5800 lei. IX. osztály: 50.001—75.000 leig 6800 lei. X. osztály: 75.001—100 ezer leig 9000 lei. XI. osztály: 100.001—150.000 leig 14.000 lei. XII. osztály: 150.001—200.000 leig 19.000 lei. XIII. osztály: 200.001—250.000 leig 25.000 lei. XIV. osztály: 250.001—300.000 leig 30.000 lei.

leig terjedő évi tiszta jövedelem után 30.000 lei évente.

Ez maga az ipari, vagy kereskedelmi adó, tehát az ehhez még hozzájövő egyéb természetű adók itt nem szerepelnek (utadó). Az azonban tény, hogy az ezen táblázat szerint adózók nem fizetnek az adótörvény 42. szakaszában említett komplementáris adót (rentabilitás).

Az új patenta fixa szerint a kereskedők és iparosok egész tömegére az új adókiutés ez alapon történik meg.

Kérdés, hogy mint kerül bele az adóalany az új törvényben meghatározott adózás alá.

Ezt is részletesen szabályozza a törvény. A régi törvény osztályozta az adózók jövedelmét. Ezt egy megyei bizottság végezte. Ezen osztályozási módot is megszüntette az új törvény és módosította a régi törvény 76. szakaszában foglalt osztályozási módot.

Az osztályozást egy, a pénzügyminisztérium által kijelölt pénzügyi közeg végzi a kereskedel-

A temesi királyi helytartóság területén működő faipari munkaadók is megalakították a céhcsoportot

A temesi helytartóság területén működő faipari munkaadók szerdán alakították meg a céhcsoportot. A temesvári munkakamara helyiségében ment végbe a cég megalakulása, amelyen Novac Traian asztalosmester elnököl. A temesvári és aradi munkakamara körzetéből 463 iparos jelentette be csatlakozását a céghez, ami meghaladja az előírt tíz százalékot, mivel a temesvári és aradi munkakamarának három-ezer faipari munkaadó tagja van. Megjelent az alakuláson Roscoban munkakamarai elnök és Popovici főtitkár is.

Novac Traian nyitotta meg az alakuló ülést, a jegyzőkönyve, Cioca Isai, a munkakamara iparos-osztályának titkára vezette. Az elnök indítványára a megjelentek egyhangulag kimondták a faipari cég megalakulását, elfogadták az alapszabályokat és utána megválasztották a vezetőséget. Ennek tagjai lettek: Novac Traian, Wonka János, Podraczky Fe-

mi és iparkamara kiküldöttének közreműködésével, az illető szakma kiküldöttével együtt.

Annak megállapítása végett, hogy az adózó a patenta fixa valamelyik osztályába kerülhesen, jogosult a kincstár előzetes információt szerezni, tehát kimehet az adózó lakhelyére, ott meggyőződést szerezhet a tényleges állapotokról. Az előző adókiutéseket és egyéb körülményeket figyelembe véve, az adózók képviselőjének meghallgatása után döntheti el, hogy melyik osztályba legyen sorozva az adózó.

Az ígv megtörtént osztályozás alapján az adót kiutik.

A határozat ellen, amellyel az adókiutés megtörtént, 20 nap alatt fellebbezésnek van helye az adófellebbezési bizottsághoz, amelynek határozata ellen pedig 30 nap alatt felfülvizsgálatnak van helye, ha a kiutés 100.000 lei jövedelem után történt az illetékes törvényszékhez, 100.000 leien felüli adóalapnál pedig az illetékes kerületi táblához.

Tekintettel arra, hogy az új adóévben olvasóink jó része ezen rendelkezések szerint adózik, szükségesnek találtuk ezen rendelkezéseket előtűk ismertetni.

renc, Jagoda Béla, Franzen Károly, Dorn István, Ciorogariu Mihai, Dora Ioan, Maschek Pál, Kutty Rezső, Bodocan Vasile, Podraczky József, Mikulik Attila és Prohászka Károly. Ellenőrök lettek Nedici Liviu hites könyvszakértő, Stojecz Jakab, Coteria János, Hajós Ferenc és Hendel Ottó.

Az alakuló közgyűlés ezután Novac Traian elnök indítványára a cég megalakulása alkalmából hódoló táviratot intézett Öfelsége Carol királyhoz, valamint táviratilag üdvözlőtek Ralea Mihai munkügyi minisztert és Marta Alexandru dr. királyi helytartót. A céhcsoport tagjai egyhangú lelkesedéssel kimondták, hogy a faipari csoport testületileg belép a Nemzeti Ujjászűletés Arcvonalába.

A közgyűlés után a megválasztott vezetőség tartott ülést és megalakította a szűkebb elnökséget. Elnök lett Novac Traian, alelnök Podraczky Ferenc, titkár Jagoda Béla és pénztáros Franzen Károly.

Ujjászervezik az erdélyi likörgyárok szindikátusát

Az erdélyi és bánági likörgyárosok és szeszitalnagykereskedők az elmúlt héten ülést tartottak az aradi Kereskedelmi és Iparkamrában, amelyen Gál Lipót fageti szesznagykereskedő elnököl. Az értekezleten a szeszitalnagykereskedelem aktuális problémáit vitatták meg és az ezekben lefolytatott akciók eredményeiről számoltak be.

Tárgyalás alá került a nagybani engedélyek alapján árusítható italok újracsoportosítása, a különböző nagybani rakárak szétválasztása, a 200.000 dkl szeszmenyiség után járó prémiumok kérdése, a különleges pálinkák gyártásával foglalkozó likörgyárok által felhasznált szesz vételára, a pauszösszegekben megállapított forgalmi adó visszamenőleges megállapításának és a múlt év április 1-i szesz készletek forgalmi adó-differenciájának kérdése. Mindezekben az ügyekben a szindikátus búcsurestii és temesvári irodái folyattak le részben eredményes akciókat.

Az értekezleten jelentést tett a két iroda a fogyasztási adó-tűfizetés visszatérítésének ügyében folytatott tárgyalásairól is.

Az értekezleten hosszabb vita folyt a szindikátus teljes ujjászervezéséről. Végleges határozatot egyelőre nem hoztak és így a régi vezetőség marad a szindikátus élén. Elhatározták azonban, hogy az átszervezési munkálatok első lépéseként felkérlik Alex. Georgescu búcsurestii szesznagykereskedőt, hogy vállalja el a szakma országos szervezetének elnökségét. Elhatározták továbbá, hogy időközben megteszik az előkészületeket, hogy a tervbevett céhtörvény alapelvei szerint hajtsák végre az ujjászervezést.

Nem lehet a forgalmiadó törvénye alapján visszamenőlegesen bírságot kiutni.

Az aradi Rossi Testvérek-cég cement- és betonüzeménél 1938. augusztus 12-ikén forgalmiadó-ellenőr jelent meg és kihágási jegyzőkönyvet vett fel a cég ellen azon a címen, hogy 1937. június elsejétől 1937. október 31-ig nem fizette a forgalmiadót, holott a törvény értelmében köteles lett volna erre. Egyben az említett kihágásért az ellenőr a céget 37.920 lei bírsággal sújtotta.

A vállalat a kihágási jegyzőkönyv, illetve a bírság ellen fellebbezést jelentett be az aradi törvényszékhez és fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az említett üzem az 1937. október 28-án életbe lépett forgalmiadó törvény értelmében valóban forgalmiadó köteles. Ezt az adót azonban csak 1937. október 28-ika óta köteles fizetni. Így tehát nem vehető ki rá bírság azon a címen, hogy 1937. június 1-től 1937. október 31-ig nem fizet forgalmi adót, mert erre nem is volt kötelezve. Legrosszabb esetben azért lett volna rá kivethető bírság, mert 1937. október 28-tól, a törvény életbelépésének napjától 1937. október 31-ig nem teljesített forgalmiadó fizetést. Viszont ezen néhány nap alatt a törvény jóformán még csak ismeretlenség sem vált. 1937. november elsejétől pedig az új törvény intézkedéseinek megfelelően, szabályszerűen lerótták a forgalmi adót. A törvényszék a cég fellebbezésének helyt adott és a fenti indokok alapján teljes egészében törölte a forgalmiadó-bírságot, ki-mondva, hogy a forgalmiadó-törvénynek visszaható ereje nincs, így tehát ezen az alapon bírságok nem vehetők ki.

Öfelsége szentesítette az új állampolgársági törvényt

Örökfoglással nem lehet állampolgárságot szerezni. — Az államellenes cselekmény következménye az állampolgárság elvesztése. — Semmitősségi bírakból alakuló bizottság állapítja meg a jogosultságot. — A régebbi állampolgársági kérvények az új törvény szerint oldatnak meg

Bucurestiből jelentik: Iamandi Victor igazságügyminiszter a csütörtöki napon terjesztette Öfelsége elé az új állampolgársági törvénytervezetet, amely az 1924. évi állampolgársági törvénytől több lényeges részében tér el. A törvényjavaslat Öfelsége által szentesített és így az a legközelebb megjelenik a Monitorul Oficialban és február 1-én lép életbe. Az alábbiakban az új honosítási rendszer és általában az állampolgárság megszerzésének és elvesztésének módjait a törvény sorrendjében ismertetjük.

KIK ÁLLAMPOLGÁROK?

Állampolgárságot meg lehet szerezni: a/ utódlás, b/ házasság, c/ honosítás és d/ elismerés útján. Tehát az új törvény kirekeszti az örökfoglással által történő honosítást. Utódlás folytán román állampolgár:

1. Román állampolgár törvényes gyermekei, még akkor is, ha idegen állam területén születtek.
2. Román állampolgár törvényesített gyermekei, ha az atyáság a gyermek 21-ik életévének betöltése előtt állapított meg, még akkor is, ha a gyermek más állam területén született.
3. Román állampolgár törvénytelen gyermekei, még akkor is, ha más állam területén születtek.

A honosítás feltételei

A törvényben a honosítás minden esetben külön honosítási törvénnyel történhetik. A honosítás feltételei azok, hogy a honosítandó: 1. a 21 évet meghaladja; 2. nem saját, sem a román törvények szerint ne legyen cselekvő-képtelen; 3. mondjon le előző állampolgárságáról; 4. tíz éven át lakott legyen Románia területén, számítva azon naptól, amelyen a honosítást kérte; 5. jó magaviseletet tanúsítson, sem belföldön, sem külföldön büntetést vagy vétség miatt elítélt ne legyen, csőd alatt ne álljon és ne kövessen el olyan cselekményt, amelyből következtethető, hogy a román érdekek ellen van; 6. ne szenvedjen gyógyíthatatlan betegségben; 7. a maga és családja fenntartására szükséges anyagi eszközökkel bírjon, vagy olyan képzettsége legyen, a mellyel magát fenntarthatja; 8. külföldi állampolgárságát elvesztette, vagy azt az itteni honosítás által hazajabeli törvények szerint, azt elveszti.

A 4. és 7. pontban foglaltak alól felmentést nyerne a következők: 1. aki a román hadseregben mozgósítva volt és bátor magatartásával kitüntette magát; 2. aki hasznosnak bizonyult a román nemzetre nézve; 3. aki a román orvostudományok, művészetek, tudományok, ipar, kereskedelem, szellemi élet terén kiemelkedő érdemeket szerzett; 4. amennyiben a honosítás a nagykorúság elérte előtt kéri, a kérvényező itt született és nevelkedett az országban; 5. amennyiben a kérvényezőt 21 éves életkora után, vagy ezt megelőzően, de nősülése után egy román állampolgár örökbe fogadta, vagy a rávonatkozó apaságot elismerték; 6. honosított román gyermeke, ha atyja honosításával az állampolgárságot meg nem szerezte, mert már nagykorú volt; 7. honosított román állampolgár neje, de azzal együtt az állampolgárságot meg nem szerezte.

A honosításnak nincs visszamenő hatálya és csak a hűségeskü letételétől kerül foganatba. A jövőben a honosítottak nem válnak azonnal egyenjogúakká az eredeti állampolgárokkal, mert nem lehetnek miniszterek, királyi helytartók, államtitkárok. Aktív és passzív választójoguk csak a honosítás eltelésétől számított hat év múlva lesz, közhivatalnokok, vagy ügyvédek csak a honosítás után eltelt öt év múlva lehetnek. A honosított neje is automatikusan honossá válik, ha csak a hűségeskü letételétől számított egy hónapon belül nem jelenti ki, hogy meg akarja tartani eredeti állampolgárságát. Ugyanígy a kiskorú gyermekek is.

ELJÁRÁS A HONOSÍTÁS ESETÉBEN

A honosítási kérvények tárgyában, a Honosítási és Elismerési Feltételeket Megállapító Bizottság dönt, amely az igazságügyminisztérium mellett működik. Elnöke a semmitősségi tagozati elnöke, tagjai a semmitősségi öt tanácsosa. A bizottság mindenek előtt elrendeli, hogy a honosítási kérelem a Monitorul Oficial-

4. Román állampolgár által a gyermek 21-ik életévének megelőzően történt törvényesítés alapján a törvényesített gyermekek úgy tekintendők, mintha mindig román állampolgárok lettek volna, még akkor is, ha az anya az utólagos házasságkötés idején fenntartja idegen állampolgárságát.

5. Románia területén ismeretlen apától és anyától született gyermekek. Aki a Románia területén találják, az ellenkező bizonyításig itt születetteknek kell tekinteni.

6. Ha a házasság semmis, vagy érvénytelen, de a felek azt jóhiszeműen kötötték meg, a törvényes vagy törvényesített gyermekek apjuk román állampolgárságát megtartják.

A FELESEG ÁLLAMPOLGARSÁGA

Az a külföldi állampolgár, aki román állampolgársággal házasságot köt, román állampolgárnak lesz, ha csak saját hazájának törvényei szerint, a külföldivel kötött házasság esetén nem veszti el állampolgárságát, vagy pedig a házasságkötés előtt, vagy azzal egyidejűleg az anyakönyvi hivatal előtt írásban tesz nyilatkozatot arról, hogy eredeti állampolgárságát megtartja. Semmis, vagy érvénytelen a gyermekeken maradt házasságoknál, a nő úgy tekintetik, mintha férje állampolgárságát meg sem szerezte volna.

ban, egy jól elterjedt országos labban és a honosítandó lakhelye szerint egyik labban meghirdetessék. Az utolsó meghirdetéstől számított 30 nap múlva vehető a kérvény érdemi tárgyalás alá. Azon közhivatalnokok, amelyeknek tudomásuk van arról, hogy a kérvényező nem felel meg a kellékeknek, kötelesek erről a bizottságot értesíteni, de bármely magánszemély is ellenezheti a honosítást. A bizottság megfelelő nyomozás után dönt. Azok, akik a 10 éves időtartam alól való felfüggesztést kérvényezik, eziránt tartoznak külön megkeresni az igazságügyminisztert és a felfüggesztés tárgyában a miniszter dönt. Amennyiben a bizottság a honosítást kedvezően véleményezi, az igazságügyminiszter — minisztertanácsi jegyzőkönyv alapján — honosítási törvénytervezetet készít és a kérvényező tartozik az állampolgársági esküt a rá vonatkozó honosítási törvénynek megjelenésétől számított 60 napon belül letenni.

Az állampolgárság elismerése azokra vonatkozik, akik vérszerinti románok, de külföldi állampolgárok és belföldön laknak. A vérszerintiség megállapításánál, a törvényes és törvényesített gyermeknél, az apa, a törvénytelenítetteknél az anya származása az irányadó. Az elismerés-állampolgár úgy tekintetik, mintha mindig román állampolgár lett volna.

AZ ÁLLAMPOLGARSÁG ELVESZTÉSE ÉS MEGVONASA

A román állampolgárságot elveszíteni lehet és az visszavonható. Ez a két eljárási mód egy-

mástól különbözik. Elveszti román állampolgárságát az, aki a/más állam polgárságát szerzi meg, b/ büntetésekként, c/ távollét útján. Büntetésekként az veszti el a román állampolgárságát:

1. aki a román kormány előzetes felhatalmazása nélkül más állam szolgálatába lép;
2. aki a román kormány előzetes felhatalmazása nélkül más állam katonai szolgálatába, vagy külföldi katonai alakulatba lép;
3. aki külföldi védelem alá helyezte magát, bármilyen időre és bármilyen okból.

A román állampolgárság megvonható attól: 1. aki a katonai szolgálatot elhagyja, külföldre, vagy az ellenség által megszállott területre menekül;

2. azon célból, hogy magát a katonai szolgálat alól kivonja, az országot elhagyja;
3. külföldön tartózkodva, 3 hónapon át nem tett eleget a sorozási kötelezettségnek;
4. külföldön tartózkodva, a mozgósítási varancsnak 3 hónapon át nem tett eleget, azon naptól kezdve, amelyen keresztvátnak mozgósítása a hivatalos lapban közzé tétetett;
5. külföldön tartózkodva mint tettes, vagy mint részes bűnös a román állam rendjének megzavarására irányuló cselekményben, olyan magatartást tanúsít, amely ellenkezik az országgal szemben köteles hűséggel, vagy csökkenti Románia hírnevét, sérti a román érdekeket. Hűségellenes magatartásnak számítatik a Románia elleni ellenséges propaganda megkönyvitése.

A román állampolgárság elvesztése a feltételek bekövetkezése után minisztertanácsi naplósval történik, míg az állampolgárság megvonása megfelelő eljárás lefolytatása után.

Aki a román állam területén kívül él, az elveszti állampolgárságát még akkor is, ha más állampolgárságot nem szerzett. Természetesen kivételt képeznek azok, akik az ország érdekében külföldön teljesítenek szolgálatot. Ha a tízéves időtartamon belül valaki külföldi követségen útlevelet kap, ezzel a távollét következményei megszűnnek. A külföldi követségek tartoznak jelentést tenni olyan esetekről, ha a román állampolgárok 10 év óta nem jelentkeznek útleveleváltás, vagy útlevelemeghosszabbítás céljából. Aki már külföldön laknak 10 éve és egyszer sem tértek vissza az országba, 1940. február 1-ig tartoznak jelentkezni a külföldi követségeken, különben elvesztik állampolgárságukat.

JELENTKEZZENEK A KÜLFÖLDÖN LAKÓK

Az a nő, aki házasság folytán román állampolgárságát elvesztette, visszahonosítható, ha a férj hazájának törvényei szerint, elválása folytán elveszti a férj az állampolgárságát. Ha az illető ország törvényei szerint nem feltétlenül veszti el az elvált nő férje állampolgárságát, csak akkor honosítandó vissza, ha az országban letelepszik, visszahonosítási kérelmet terjeszt elő. A vérszerinti románok visszaszereshetik távollét folytán elvesztett állampolgárságukat, ha az országban ismét letelepedeznek.

A honosítási okmány díja 3000 lei. Azoknak a kérvényezőket az új törvény szerinti bizottsághoz teszik át, akik eddig állampolgársági kérvényt adtak be és az állampolgárságot az új törvény szerinti eljárással szerezhetik meg. Aki a román állampolgársági kérvényét eddig elutasították, beadhatnak új kérelmet, amely az új törvény szerinti keret megvizsgálásra. A törvényhozó testületek összeüléseig, az állampolgárságok megadása rendeleti törvény útján fog történni.

Uira megállapítják az ingatlanok forgalmi illetékét

1936-ban kelt miniszteri rendelet zónákra osztotta be a termőföldeket és a mezőgazdasági tanácsok közbenjöttével megállapították az egyes zónákban levő földek forgalmi értékét éppen úgy, mint a városi ingatlanokét a mérnöki hivatalok segítségével. Miután az elkészített táblázatba vett értékekben lényeges eltérések álltak be és így az ingatlanforgalomban az illeték kivetésére, kellő támpontot nem nyújthatnak, a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóságok február 20-ig készítsenek el új táblázatokat, amelyek a forgalmi értékeknek megfelelőeknek kell lenniük. Ezeket ezúttal is láttamozni kell a mezőgazdasági tanácsossal, illetve a városi műszaki szolgálat főnökével. Február 20-tól az illeték kivetésére az új táblázat az irányadó.

Egyidejűleg jelent meg ugyancsak az ingatlan

vételi illetékre vonatkozó azon pénzügyminiszteri rendelet, amely a kivételi pénzügyigazgatóságokat figyelmezteti, hogy sok esetben a felek önkéntes árverésekkel szándékoznak az illetékterhet megkerülni. Az önkéntes árveréseken elért vételár nem mutatja a valódi forgalmi értéket és az a kincstár által azon az alapon vonható kétségbe, hogy a törvény csak mint minimumot említi a szerződésben (árverési jegyzőkönyvben) említett árat, de a kincstár megilleti a jog, hogy ennél magasabb forgalmi értéket vegyen alapul. A rendelet felsorolja azokat a módokat, amelyeknek segítségével a kincstár megszabályozhatja azt, hogy a tudtán kívül önkéntes árverést lehessen tartani és ezek között szerepel az, hogy a hátralékos adót késedelem nélkül be kell kötelezni az ingatlanra.

A fénykép jubileuma

Száz éve annak, hogy a francia akadémia ülésén Arago tudós bejelentette az akkori idők legújabb vívmányát, a fényképezés feltalálását. Mint minden újdonsággal, úgy ezzel a találmánnyal szemben is nagy volt a bizalmatlanság. Mikor az első gőzvasút megindult, bajor orvosok íva intették a közönséget, ne üljenek az ördög művére, mert agyvrázkódást kapnak. Mások viszont azt javasolták, hogy kétoldalt deszkafalat kellene emelni a pálya mentén, nehogy elszédüljenek a „szédültes” sebességgel haladó vonatok kitekintő utasok. Lásuk csak, mennyi volt ez a szédültes sebesség? Tizenkét kilométer óránként. Vajon mit szólnának ezek a néhai aggodalmaskodók, ha a mai száguldo világra ébrednének és megtudnák, hogy a sztratoszférában már óránként ezer kilométeres sebességgel zseval a megdöbbentő emberi merészség. Nem járt jobban Stephenson sem, mikor felvetette az első tengeri gőzös gondolatát. A szakemberek erőszakkal kinevették és lehetetlennek tartották, hogy egy ilyen jármű valaha is átkeljen az óceánon. Sőt szolgálhatunk a hitetlen tamásokhoz a közelmúlt időkbeli adataival is. Mikor Edison 1878-ban a párisi akadémiában az ő fonográfját bemutatta, Bouilland akadémikus felugrott és dühösen ordítani kezdett:

— Mégis csak sok, ez a csirkefogó azt hiszi, hogy a hasbeszélő tudománvával becsaphat bennünket. — Az igazi tudósnak és feltalálónak mindig kevesebb volt a hitelük, mint Cagliostroknak, Rasputinoknak és egyéb kuruzslóknak, szélhámosoknak. De azért a derék Louis Jacques Madaur és Nicéphore Niepce, a fényképezés feltalálói is, bevonultak a dicsőség révébe. Ők az alapgondolat. De micsoda utat tett meg a külvilág megörökítő művészete homályos kezdetektől máig. Ma bizony már csak a múzeumban vagy egy-egy ódon lakásban láthatunk olykor vasképlaguerotípust. A fényképezés csodálatos fejlődött, finomult máig. Árnyékban, rajzban már a képzőművészettel akar vetekedni. Nem merál már nevedőrákon át a leborított kendő alatt a fotográfus és művészetének előkelő színelvét úgy hívja: fotomontázs. A fényképezés pedig a tudomány legbrilliansabb szolgálója lett. Pontos képet kapunk a világegyetem legrávilágosabb csillag alakulatairól is. És ahogy feltárul előttünk a makrokozmosz, úgy a mikrokozmosz is elárulja a vízcepp, a porszem eddig ismeretlen életét a végtelenül finom fotólenca után. Már befejezett tény a távolfotografálás is és ki tudja meddig fog még vinni ez a ragvszerű tudomány, amelynek kezdetén ott töprengött száz év előtt két szerény tudós a kezdetleges laboratóriumban...

MEGALLAPÍTÁS.

Kris kétségbeesetten mondja Kraznak, hogy milyen rettentő hideg van.

— Képzeld — folytatja — Rómában is olyan hideg van, hogy a hőmérő nulla-fokra sülyedt.

— Az semmi — mondja Kraz.

— Mi semmi?

— A nulla.

Ki illetékes az üzérkedési bírságok megállapítására

Temesvár városvezetősége a múlt év nyarán, Modreanu tábornok, akkori főpolgármesterrel az élén, erélyes harcot indított az élelmiszerekkel való üzérkedés megakadályozására és a maximális árak betartása érdekében. A piacon a legnagyobb szigorúsággal ellenőrizték az árak betartását, ami különösen a vaj árával kapcsolatosan nehezen ment, miután a város a vaj iránt igen alacsonyban állapította meg. Komlós Vilma piaci árusító ellen kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, mert az ellenőrző városi tisztviselő megleste, hogy az elárusító egy negyedkiló vajat 25 leiert adott el, holott a vaj kilónkénti maximális árát a város 60 leiben szabta meg. A kihágási jegyzőkönyv alapján a járásbíróság kétezer lei bírságot állapított meg Komlós Vilma terhére, aki a törvényszékhez fellebbezett. A törvényszéki tárgyaláson a megbírságot piaci árusító jogi képviselője rámutatott arra, hogy a vajat ügyfele 92 leiert vette, tehát elképzelhetetlen, hogy a 92 leiert vásárolt vajat 60 leiert értékesítse. Másrészt az ügyvéd illetéklenségi kifogást emelt a járásbíróság ellen, azzal az indoklással, hogy a spekulatörvény alapján kiírt bírságok megállapítására nem a járásbíróság, hanem a törvényszék illetékes. A törvényszék még nem hozott döntést az illetékeségi kifogás ügyében.

Megsemmisítették a kisiparosok könyvvezetési bírságait

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége memorandumban kérte az Állatfalk Alap Pénztárának vezetőjét, hogy a kisiparosokra és kiskereskedőkre könyvvezetési és emulaztása miatt kiírt bírságokat engedje el. Az Állatfalk Alap Pénztárának vezetője most válaszolt a memorandumra és közölte, hogy a november 21. előtt felvett ilyen kihágási jegyzőkönyveket és bírságokat megsemmisítette, kivéve azokat az eseteket, amidőn a bírságot már behajtották.

A földgáz bevezetésével tisztábbak lennének a kolozsvári péküzemek

Kolozsvár egészségügyi hivatala az elmúlt hetekben több ízben egészségügyi razziaikat rendezett a város területén lévő pékműhelyekben. A sorozatos vizsgálat során a legtöbb esetben a köztisztasági jegyzőkönyvekkel kapcsolatban a pékmesterek egységes akcióba kezdtek és védelmükre azt hozták fel, hogy amíg a fa fűtést más rendszerre nem cserélik fel, addig nem is lehet olyan tisztaságot tartani a pékműhelyekben, mint amilyent az egészségügyi intézkedések előírnak. A sorozatos kihágások elkerülése végett

a pékmesterek arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a földgáznak Kolozsvárra való bevezetése egyszerre megszüntetné ezeket az egészségügyi kifogásolható állapotokat. A pékmesterek a közeli napokban álláspontjukat emlékiratban beértesztik a polgármester elé, akitől párfogást kérnek ügyük támogatására. Ezzel egyidejűleg pedig megteszik az intézkedést, hogy akciójukba bevonják azokat az iparágakat is, amelyek állandóan tüzzel dolgozva, nélkülözik a földgáz-fűtést.

Szigoru intézkedéseket tartalmaz a kolozsvári közegészségügyi szabályrendelet a mészárszékek tisztántartásáról

Kolozsvár város tanácsa új egészségügyi szabályrendeletet készített. Ez a szabályrendelet-tervezet teljesen új alapokra fekteti a mészárszékek működését és miután ennek rendelkezései az összes mészárosokat érdeklik, azokat az alábbiakban ismertetjük:

A szabályrendelet-tervezet szerint

az összes közfoglászatra szánt állatokat csak a közbághídon lehet levágni

és azokat csak bádoggal bélelt, állandóan tisztántartott és fedett járműveken lehet elszállítani. A járművön helyet foglaló emberek a hús befogadására szolgáló ládától teljesen el kell legyenek különítve.

A mészárszékek falát legalább 2 méter 80 centiméter magasságban betonból, vagy téglából kell építeni és a falakat legalább 1 méter magasságban fayencsel kell befedni. Minden mészárszékekben vízvezeték és kanális kell legyen, ahol pedig kanális nincs, ott szennyvíz befogadására alkalmas tartályokat kell készíteni.

Az áruláshoz vagy márványból kell készíteni, vagy pedig bádoglemezzel kell befedni.

A mészárszékeket szellőztetővel kell ellátni és

Harmincöt millió leire emelte részvénytőkéjét a temesvári Láncgyár Rt.

A Bánság iparvállalatai között előkelő helyet foglal el a temesvári Láncgyár Rt., amely 1910-ben alakult a Schnitzer-féle láncgyárból. A vállalat néhány évvel ezelőtt új érdekesség birtokába került, amely a tulajdönt kepező ruszabányai Dusan Milosevici mezőgazdasági és gépipari részvénytársaságot beolvastotta a Láncgyár Rt.-ba. A fúzió alkalmával a Láncgyár Rt. 15 millió leies részvénytőkéjét 21 millió leire emelték fel.

Amint most értesülünk, a Láncgyár Rt. megnövekedett üzemeinek továbbfejlesztése és termelési programjának kibővítése céljából újabb jelentős investíciókat bonyolított le. Az ehhez szükséges tőke előteremtése céljából a Láncgyár Rt., amely Tudor C. Stan igazgató szakszerű vezetése alatt áll, jelentős tőkeemelési tranzakciót bonyolított le; részvénytőkéjét 1400 darab 10.000 lei névértékű részvény kibocsátása által 35 millió leire emelte fel. A felemelt részvénytőke befizetése megtörtént úgy, hogy az új részvénytőkeemelést a temesvári törvényszék már bejegyezte.

az ablakokat drótszövettel kell befedni, hogy mekakadályozza a legyeknek a helyiségbe való behatolását. Nyáron az ajókra is és az ablakokra is sodronyszövetet kell alkalmazni. Minden mészárszéknek olyan jégskorényt kell beszerezni, amely úgy van megalkotva, hogy a hűtőszánt jég a hússal ne érintkezhesen. A mészárszékeknek nem szabad összeköttetésben lenniük magánlakásokkal és a helyiségekben hűtőműveken kívül semmi mást nem lehet tartani. A hús felfüggesztésére szolgáló fogasokat csak nikkelezett és krómozott anyagokból szabad készíteni. A mészárszékek felszerelését és tárgyát a legnagyobb tisztaságban kell tartani.

A mészárszékekben kiszolgált alkalmazottak tiszta ruhában kötelesek kiszolgálni és minden mészárszékben mosdókészüléket kell beállítani.

A mészárszékekben kimért húsokat csak tiszta papírosba szabad hűsomagolni és reklámként az üzlet elé semmi körülmények között sem szabad kifüggeszteni.

A mészárszékekben húson kívül semmi más élelmiszert nem szabad árulni. Felvágottak részére csak a vágóhídon levágott állatok húsát szabad felhasználni és a felvágottat csak az erre a célra alkalmas és külön iparengedélvel rendelkező üzemekben szabad készíteni. Ezekben az üzemekben is a legnagyobb tisztaságot kell fenntartani és az alkalmazottak csak tiszta ruhában dolgozhatnak. A felvágottak szállítására vonatkozólag ugyanazok az intézkedések érvényesek, amelyek a hűszállításra vonatkoznak. Szigorúan ügyelni kell arra, hogy a mészárszékekben legyenek, egerek, patkányok ne legyenek, mert a melyikben ilyeneket találnak, azokat nyomban bezárják. Minden mészárszéknek és hentesárúgyárnak ellenőrző könyvet kell tartania, amelybe az ellenőrző orvosok észrevételeiket feljegyzhetik. Azokat a mészárosokat,

akik a fenti rendelkezések ellen vétnek, 500—1500 lei pénzbüntetéssel sújtják, megisméklődés esetén az üzletet ideiglenesen, vagy véglegesen bezárják.

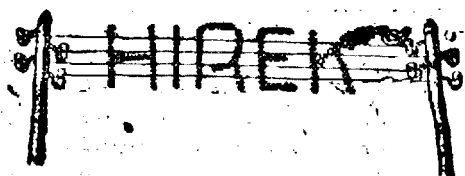
REVANS.

Mazsola és b. neje a múzeumban járnak. Az antik szobrokat nézik. Mazsola hosszasan elnézi a milói Vénuszt, majd így szól a feleségéhez:

— Látod, ezt nevezem asszonyomnak

Mazsoláné erre visszavág:

— Na most menjünk az antik férfiszobrokhoz. Majd én is megmutatom neked, hogy mit nevezek férfinak.

AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redactia si administratia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration: Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves kötéseknél árcedvény.

Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon. Strada Brătianu 18.

Uj törvény az állampolgárság rendezéséről

Bucurestiből jelentik: Az igazságügyi minisztériumban új törvénytervezetet tanulmányoznak, amely az állampolgárság megszerzésére és elvesztésére vonatkozik. Az új törvényjavaslat célja az, hogy az 1938. februárban kiadott új alkotmány alapján

véglegesen döntse az állampolgárság elnyerése és elvesztése ügyében.

Leszövegzik majd a román eredetű polgárok elismerését és az idegen származású polgárok naturalizálásának körülményeit. Az állampolgárság elvesztésére többek között a következő pontokat fogják beiktatni:

1. Elvesztí román állampolgárságát, aki a törvényben megállapított időn túl külföldön tartózkodik és nem jelentkezik az illetékes követségen, vagy konzulátuson.

2. Aki azért távozik külföldre, hogy kivonja magát a katonai szolgálat alól.

3. Akik külföldre utaznak abból a célból, hogy a hadgyakorlatok vagy mozgósításokban ne vegyenek részt.

Bizottság alakul, amelynek elnöke a semmitőszék egy tagjából és négy más tagból áll és ezek adják meg az első véleményt az állampolgárság megszerzése ügyében azok részére, akiknek a törvény erre jogot ad.

== TIZMILLIÁRDDAL EMELKEDETT AZ IPARVALLALATI BEFEKTETÉS AZ ELMULT ÉVBEN. A hivatalos statisztikák szerint az 1938. év folyamán a romániai iparvállalatok száma 3.553-ról 3.512-re csökkent. Ugyanezen idő alatt — új alapítások, tőkeemelések, hitelek stb. révén — a befektetett tőke 51 milliárd leire emelkedett fel. A tíz milliárdos többlet túlnyomó része belföldi eredetű.

(—) Régi temesvári iparos halála. Sághev László, közbeesült temesvári asztalosmester 70 esztendő korában, rövid szenvedés után, meghalt. Temetése péntek délután négy órakor ment végbe, a gyárvárosi Balas-ucca 13. szám alatt lévő gyászházba, ahonnan holttestét a gyárvárosi római katolikus temetőbe kísérik. Halálát gyászolják: felesége, született Szokolczay Róza, két fia, Sághev László kereskedelmi utazó és Sághev Imre építési vállalkozó, menyei, unokái, Amerikában élő 39 esztendő édesanyja, öccse, Sághev Gyula és nagyszámú rokonság.

== A LETÉTPÉNZTÁR UTASÍTÁSA A LETÉTI ÖSSZEGET FIZETÉSÉRE. A letétpénztár vezérigazgatósága körrendeletet adott ki a pénzügyigazgatóságok mellett működő pénztáraknak, amely szerint azok tartoznak gondoskodni arról, hogy a kifizetési meghagyásokról a felek értesítsenek azzal, hogy a pénz felvehető. Olyan esetben, ahol a magánosnak jogai a letétpénztárral szemben elévülnek, úgy a pénzügyigazgatóság felelős, ha a felet nem értesítette.

== Választott bíróságra vonatkozó semmitőszéki határozat. A semmitőszék e héten két érdekes döntvényt hozott a választott bírósági szerződések értelmezése tárgyában. Az egyikben — két kolozsvári cég perében — kimondotta, hogy bár a választott bírósági szerződés csak írásban köthető meg, de annak felbontásához frásos megállapodás nem kell és az a felek által szóval is megszüntethető. A másik döntvény szerint, amennyiben a választott bíró nem teljesíti kötelességét, vagy tisztéről ítélethozatal előtt lemond, a másik fél nem tartozik megvárni újabb választott bírót megnevezését, hanem azonnal a törvényszékhez fordulhat új választott bíró kinevezése iránt. (Semmitőszék III. 1804-1937.)

== IPAROS VAGY KERESKEDŐ-E A MÉSZÁROS. A munkaügyi minisztérium 27.300 számú multévi rendeletében a mészárosokat iparosoknak minősítette és ennél fogva megfelelő szakképzettséget kell igazolniuk. A bucarestii kereskedelmi és iparkamara kérte a minisztert, hogy másítsa meg rendeletét és ismerje el azt a mészároskategóriát kereskedelmének, amely nem vág élőjószágot, hanem csak a nagyvágóktól vásárolt húst hozza forgalomba, ami kereskedői tevékenység.

== Nem lehet konverziót kérni annak, aki előzetesen kényszerregyezségben is volt. Ismeretes, hogy a konverziós törvény 50. szakasza szerint adósságrendeletet kérhetett az a kereskedő, aki a konverzió folytán követeléseinek legalább 15 százalékát elvesztette. Nyitva maradt a kérdés, hogy vonatkozik-e ez arra is, aki már előzetesen kért rendes kényszerregyezséget. A semmitőszék harmadik tagozata kimondotta, a Transylvania Banknak Aszlányi és Baumann elleni ügyében, hogy az a kereskedő, aki egyszer már kért kényszerregyezséget, konverziós egyezséget nem kérhet.

Az importőrök panasza a vámvezérigazgatóság előtt

A különböző államokkal kötött fizetési egyezmények folytán különböző devizaárfolyamok léteznek. Az importőrök panasza szerint az értékkülletet, a vámhivatalok sok esetben hátrányosan számítják ki és ennél fogva voltaképpen magasabb értékért fizetnek, amint azt eredetileg számításba vették. Eredetileg ezt az illetéket azon az alapon állapították meg a vámhivatalok, — hogy milyen árfolyam szerepelt a kiviteli engedélyben. Azáltal, hogy a rendelkezésre álló devizamennyiség csökkent és a behozatali kvóta nem elegendő, az iparvállalatok is kénytelenek a B. listán szereplő nyersanyagokat a kompenzáció felhasználásával behozni, aminek folytán a magasabb szabadforgalmi árfolyamot fizetik meg. Amikor, tehát egyrészt már áldozatot hoztak, másrészt kénytelenek viselni, hogy a vámhivatalok is ezen magasabb árfolyamon számítják ki az értékkülletet. Sokszor ez az eddigi kétszeresét teszi ki. Amíg a multban 675 font árfolyamon — primum mentesen — számolták el az értékkülletet, most a 30 százalékos kvóta terhére 1550 leit számolnak el egy fontstrelingért, tehát 125 százalékkal emelkedett rá nézve az értékküllet.

A napokban összeül a vámvezérigazgatóságon egy bizottság, amely a jövőre nézve megállapítja a számítás módját. Az ipari importőrök álláspontja az, hogy az értékkülletet általában a 38 százalékos primummal növelt hivatalos árfolyamon számolják el, mert a clearing és a szabadforgalmi árfolyamok olyan magasak, hogy az ilyen alapon álló kiszámítás az ipar nem bírja el. Hogy mennyire különbözik az árfolyamok jellemző, hogy az angol fontnak hatféle árfolyama kerül jegyzésre.

== Kétes követelés leírása a megadótársnál. A semmitőszék döntött a kétes követelések mérlegében való leírásáról és kimondotta, hogy amennyiben egy cég tartalékokat létesít mérlegében a kétes követelésekre, úgy a behajthatatlan követelést nem lehet a mérlegben leírni, hanem azt a tartalék apasztásával kell fedezni. Ellenkező gyakorlat azt jelentené, hogy egy jogcímen az adófizető két előnyhöz jut. (Semmitőszék egyesített tanácsa 162/1937.)

== A KÖZPONTI BÉLYEGBIZOTTSÁG KÉT DÖNTÉSE. A központi bélyegbizottság döntött abban a kérdésben, hogy tartoznak-e a supracotát fizetni azok a külföldi részvénytársaságok romániai ingatlanok után, amelyeknek belföldön külön igazgatóságuk van. A konkrét eset a Berliini Viktoria biztosítótársaság megadóztatása volt. A központi bizottság úgy döntött, hogy a belföldi igazgatóság körülménye nem mentesíti a vállalatot a supracota fizetése alól. Ugyanezen ülésen a központi bélyegbizottság kimondotta, hogy a saját szükségletre fát kitermelők, önálló fatermelőknél nem tekinthetők, tehát nem kereskedelmi, hanem csak földadóval terhelhetők meg.

A cukor

Írta: NAGY LAJOS

Az asszony kissé gyanakvó természetű. A multkor is meggyanúsította a gazdag nővérét, akivel egy közös bevásárlásból folyó bonyolult elszámolása volt, hogy becsapta őt. Nem azért a csekély összegért — panaszkodott az urnak —, hanem a beteges kapzsisága miatt bosszankodik.

Az urnak meg az a természete, hogy jóhiszemű. Mindent elhisz, mindenkit bíz, viták alkalmával még így is szokott érvelni: de hiszen benne állt az újságban!

Abban a bizonyos kis „becsapás” ügyben is csitította a feleségét:

— Miért teszed föl Amálról, hogy becsapott? Hátha csak tévedett. És bizonyos, hogy több járt neked? Hátha rosszul számítottad ki?

Az asszonyt előntötte a düh:

— Ne mondj nekem ilyeneket! Már megint olyan böcs, olyan elnéző vagy.

Az ur nem hagyta magát:

— Valóban böcs vagyok. Hozzad képest legalább is Szokrátesz. Már sokszor megmagyaráztam neked, hogy a gyanakvás csunya tulajdonság. Nem csak szebb, hanem okosabb is bízni az emberekben. Ha én bízom valakiben, aki aztán mégis becsap, akkor hibát követek el, az igaz. De ha valaki tisztességesen jár el velem szemben és én mégis meggyanúsítom, mit követek el akkor? Mi? Föl tudod te azt fogni ésszel? Nahát!

— Ez csak olyan filozófálás. Tény azonban, hogy Amál — ha jelentéktelen összeggel is, — de becsapott. És ez engem végtelenül bánt. Azért, mert mindig becsap, mindig megkárosít a maga javára, pedig tiszter gazdagabb nálunk, sőt mit is beszéllek, százszor, mert ő gazdag, mi meg szegények vagyunk.

Az ur megpróbálta, hogy szeretettel folytassa tovább:

— Engem a te bosszúságod bánt. Sajnálalak, hogy hasztalanul gyótródsz. Nem lehet csak így tehetetlenül kinlódni, hanem az ilyen ügyet el kell intézni. Ezért még egyszer azt mondom: hátha tévedsz? És akkor az egész izgalommal tartoztál az ördögnek.

— Nem tévedek! — kiabált az asszony.

— Akkor meg szerezz bizonyítékot és vess véget ezeknek a közös vásárlásoknak. Érintkezhetünk ezután is Amállal, de csak ritkán, hüvös udvarias-sággal és semmi olcsóbb zsirba, meg jutányos ezén-be és ilyesmibe nem bocsátkozunk. Mégis csak kép-telenség, hogy minden ügynek el legyen a vége.

— Szerezz bizonyítékot. Könyű azt mondani. És nem mehetek el a kereskedőhöz megkérdezni, hogy csakugyan nem adott-e százalékot, amikor eddig mindig adott.

— Most ne a százalékról beszélj. Az már régen volt. De itt van ez elszámolás. Szóval vásároltál Amállal egyetmást, élelmiszert, ő könyvre vásárolt és ti most elcsúszott elszámolatok. És te azt hiszed, hogy becsapott húsz leivel.

— Én nem hiszem azt, hanem tudom. Utána számoltam.

— Látni akarom azt a számadást.

— Ugy sem értesz hozzá.

— Szóval hiába kísérlelem meg, hogy segítségre legyek. Hogy megnyugtassalak. Vagy, hogy gyökeresen intézzem el ezt a kérdést köztetek egy-szersmindenkorra.

Az asszony mozdulatlanul állt és hallgatott. Azután meggondolta magát:

— Adj papírost... Ceruzát is adj.

És leült egy asztalhoz:

— Ide figyelj!

Megcsinálta még egyszer a számadást. És kiderült, hogy — tévedett. Mert Amál nem húsz leivel, hanem hatvannal csapta be.

De hát mondom, hogy az asszony gyanakvó természetű.

És csak most térek át a családnak, már mint az asszonynak és az urnak a Marissal való esetére.

Maris takarítónőnek szegődött a házhoz. Hogy hányadiknak már az asszony tizenötödös házassága alatt, azt nem lehet tudni, de Maris nevűnek is lehetett már legalább a hetedik, így: VII. Maris. De hát nem csoda, mert mindegyikkel annyit volt a baj, az asszony szerint, hogy egymásután kellett őket elküldeni. A mult télen például túlságosan gyorsan fogyott el a fa a pincéből. Pedig nem is volt kemény tél. A nyáron meg, amikor már a fa békén maradt, mivel hogy alig kellett valamit használni abból, az akkori takarítónő napokon át nem jelenkezett; beteg, a betegségyízében kellett déli-tőnként várnia, ezzel mentette ki magát. Az asszony megint csak izgult, bosszankodott a hasznavehetetlen személy miatt, töprengött, elküldje, ne küldje. Jaj, ezek a gonoszok mind visszaélnak az ember jószágával.

Maris eleinte hibátlanul mutatkozott. Valóságos főnyeremény — így dicsekedett az asszony az urnak. Akárhogy gyanakodott az asszony, csak nem akadt semmi hiba, nem tűnt el sem lepedő, sem hálóing, még csak egy zsebkendő sem a lakásból. Nem fogyott rohamosan a fa, meg voltak teljes létszám-ban az evőeszközök, olló, diótörő, sőt, — mit mondjak? — még a cserépkályha is ott állt hétköznapi ke-resztlő épségben a helyén. De... az élelmiszerek körül azért történt egyetmást. Zárni kellett Maris

= **Alkalmazotti azonnali elbocsátása.** A semmitőszék 1804/1937. számú döntésvényében egy aradi nagyvállalatnak alkalmazottjával folyó perében jóváhagyta azt a fellebbviteli ítéletet, amely kimondja, hogy amennyiben az alkalmazott nem jelent meg kellő időben munkahelyén és elmaradását nem indokolta, ezzel a szolgáltatás teljesítését tagadta meg és olyan mulasztást követett el, amelynek alapján a szolgáltatást azonnal el volt bocsátható.

= **JANUÁR 31-ÉN KIVONJAK A FORGALOMBÓL A 250 LEIESEKET.** A 250 leiesekeket a pénzügyigazgatóságok csak január 31-ig fogadják el, azontúl csak az állami pénzverde (Monetăria Națională, Bucuresi, Str. Fabrica de Chibrituri 30.) fogadja el azokat beváltásra. Akár postán, akár személyesen lehet a 250 leiesekeket február 1-től benyújtani és a postán küldött pénz ellenértékét — amennyiben a 250 leiest hamisnak nem találják — postautalványon küldik meg a feladónak.

— **A falusi kulturházak veszik át a posta kezelését.** Cătoiu tábornok, a posta vezérigazgatója ajánlatot tett Gusti miniszternek, hogy a falusi posták kezelését és eibelvezését a Kulturházak vegyék át. Valószínű, hogy ív értelmű megállapodás jön létre a posta vezérigazgató-sága és a társadalomjóléti szolgálat között.

= **MEGKEZDTEK A NAGYVALLALATOK PÉNZÜGYI ELLENŐRZÉSÉT.** A pénzügyi hatóságok megkezdik az összes részvénytársaságok és nagyüzemek tőkekamatadó és fizetési adójának felülvizsgálását. Az ellenőrök a tőkekamatadókon kívül az osztalékadó, a tanfízek után járó adók befizetését vizsgálják felül.

= **A ZERNESTI PAPIRGYÁR NACIÖNALIZÁLÁSA.** Minisztertanácsi napló különleges exportengedélyt adott a Letea papirgyárnak, hogy export útján fedezze a zernesti papirgyár részvényeinek kifizetéséhez szükséges külföldi devizát. Ismeretes, hogy a Letea a Magyar Államános Hitelbanknak a zernesti papirgyárnál levő érdekeltiséget vásárolta meg és a részvények árának utolsó részlete április 1-én esedékes.

— **Kik gyárthatnak borszeszt?** A szeszmonopól vezetésége rendeletet adott ki, amelyben az 1939—40. évi kampányra vonatkozóan szabályozta a borszeszgyárak működését, a borszesztermelést, az átvételi árakat, stb. Ugyanekben a rendeletben megállapították, hogy mely borszeszgyárak és lepárlók gyárthatnak borszeszt fajborokból. A gyárak névsorát részletesen felsorolja a rendelet.

= **AZ EZÜST ÁRA AMERIKÁBAN.** Az Egyesült Államok pénzügyi vezetésége 1939-re a belföldön termelt ezüst árárt unicaként 64.69 centben állapította meg a tavalyi 75.69 centes árral szemben. Az importált ezüst árárt még a múlt év márciusában az év végéig 43 centben állapították meg és egyelőre ez az ár megállapítás nélkül marad mindaddig, míg tisztázást nyer, hogy Kinából milyen mennyiség hozható be.

előtt az éléskamrát, ebédlő-székényt, szóval minden ajtót.

Az ur nyugtalanul hallgatta az asszony megújuló panaszait:

— A múlt héten vettem egy kiló zsirnak való szalonát, azóta alig ettünk itthon, kétszer voltunk vendégségben, tegnapelőtt színházban voltunk a kávéházban vacsoráztunk és már nincs a szalonnából.

— Zárd el!

— Elzártam. De hiába zárom el, ha egyszer mégis elfogyott.

— Ha elzártad, akkor meg elhasználtad, de Maris nem lothatott belőle.

— Jaj, milyen okos vagy Mintha az ilyen nem tudná kinyitni a bezárt kamraajtót.

— Ejnye már! Nem szégyenled magad? Örökké gyanakszol?

— Gyanakszom. Igazán ostobaságokat beszélsz. Fiacskám. Ez éppen olyan, mintha neked öklömnyi daganat keletkezne a fejeden s akkor az mondanád, hogy alighanem valami betegség van, én meg ki nevetnék, hogy már megint aggályoskodsz.

— Jó, jó. Nagyon elmés a hasonlat. Csakhogy ha jogos a föltevés, hogy Maris megdézsmálja az élelmiszereket, akkor a valóságot meg kell állapítani. Ellenőrizni kell őt. Próbá: kell vele csinálni és le kell leplezni.

— Már megtettem. És igenis, a cukorból mindennap lop.

— Láttad? Rajtakaptad?

— Reggel megolvastam a cukrot. A cukor itt maradt az ebédlőszékényben s a szekrényt szándékosan nem zártam be. Este megint megolvastam, hát... hiányzott a tartóból három kocka.

— Mennyi annak az ára?

— Mindegy. Nem az ára fontos, hanem, hogy a

Reuniunea Civilă de Binefacere din Arad.

Convocare

Reuniunea Civilă de Binefacere din Arad, ține la 26 Ianuarie 1939 ora 10 în sală de lectură a Căminului Industriaşilor din Arad (Str. Brătianu 18.)

ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ

la care cu onoare invită și pe această cale pe toți membrii Reuniunii.

Intrucât Dnii membrii nu se vor prezenta în număr suficient de a putea decide, adunarea generală ordinară se va ține

la 2 Februarie 1939 orele 10

în același local, cu aceeași ordine de zi și fără considerare la numărul celor prezenți va aduce conf. legii hotoari valide.

ORDINEA DE ZI:

- 1./ Cuvântarea de deschidere a Președintelui;
- 2./ Darea de seamă anuală;
- 3./ Dare de seamă a Cenzorilor, prezentarea Bilanțului gestiunii trecute, descărcarea Cenzorilor și a Conducătorilor;
- 4./ Preliminarul pe anul 1939;
- 5./ Alegerea membrilor de Direcțiunea Administrativă a Grupelor de Ajutoare pe 1939;
- 6./ Alegerea Cenzorilor pe anul 1939;
- 7./ Eventuale propuneri;
- 8./ Încheierea ședinței.

Arad, la 5. Ianuarie 1939.

s. s. Maxim Vulcu
Președintele Reuniunii

Aradi Polgári Jótékony Egyesület.

Mechivó

Az „Aradi Polgári Jótékony Egyesület” tagjait van szerencsém az 1939. évi január hó 26-án, d. e. 10 órakor az Iparos Otthon olvasótermében (Brătianu-ucca 18.) tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSRE

ezúton is tisztelettel meghívni.

Amennyiben ez időpontban a közgyűlés a megjelentek elégtelen száma miatt nem volna határozatképes, úgy a közgyűlés ugyanazon helyen és órában és ugyanazon tárgysorozattal folyó évi február hó 2-án

fog megtartatni, amikor is a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozni fog.

TARGYSOROZAT:

- 1./ Elnöki megnyitó;
- 2./ Évi jelentés;
- 3./ A Számvizsgáló Bizottság jelentése, zár-számadások és mérleg bemutatása, a Számvizsgáló Bizottság és a Vezetőség részére a felmentvény megadása;
- 4./ Az 1939. évi költség-előirányzat megállapítása;
- 5./ A Csoportok adminisztratív igazgatóságai tagjainak megválasztása az 1939-ik évre;
- 6./ A Számvizsgáló Bizottság tagjainak megválasztása az 1939-ik évre;
- 7./ Esetleges indítványok;
- 8./ A közgyűlés berekesztése.

Arad, 1939. évi január hó 5-én:

Maxim Vulcu s. k.
egyesületi elnök

— Az év közben megszűnő italmérési engedélyek. Az utóbbi időben felforrult a kérdés, hogy milyen eljárás követendő, ha valaki évközben felhagyja italmérési engedélyének gyakorlását. Ebben az esetben, mint a Kereskedők Egyesülete közli, az italmérési engedély: a pénzügyi év végéig fizetni kell, mert a szesz törvény világosan olyan értelmű rendelkezést tartalmaz, hogy az italmérési engedéllyel kapcsolatosan fizetendő illeték évi illeték jellegével bír.

— Milyen adat ki öltése lényeges az érték-papírforgalmi borderoun? Emlékeztet, hogy tavalyi leplezték a Törlesztési Pénztár egyik tisztviselőjét, C. Docuilescu, hogy 4 millió lei értékben sikkasztott adóbónokat. A Pénztár feljelentésére kihágási eljárás indult meg azon bankok ellen, amelyek a sikkasztott adóbónokat megvették, holott a tisztviselő büntetése által kiállított eladási borderoun nem szerepelt az, hogy kitől vásárolta azokat. Az ifjovi törvényszék nem állapított meg kihágást és a bankokat sorra felmentette.

— Az egyesületek vezetésében törő változásokat a törvényszéknél kell bejelenteni. A jogi személyiségekre vonatkozó törvény 93. szakasza értelmében az elismert egyesületek kötelesek az illetékes törvényszéknél bejelenteni a vezetésben történt változásokat. Az új év alkalmával számos egyesületnél megváltozott a vezetés és ezt be kell jelenteni. Azokat az egyesületeket, amelyek a bejelentést elmulasztják, 500—10.000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

— Nyolc vasúti felügyelőseget állítanak fel. Bucurestiből jelentik: A vasúti hálózatot a közeljövőben öt forgalmi felügyelőseget hatáskörébe osztják és ugyanannyi karbantartási felügyelőseget is létesítenek. Alfelügyelősegi központ két lesz: Nagyváradon, amelyik a kolozsvári és Chisinauban, amelyik a iasi felügyelőseget körzétébe tartozik. Felügyelősegeket létesítenek a következő városokban: Bucuresti, Galati, Cralova, Brassó, Temesvár, Kolozsvár, Iasi, Cernăuți.

Maris lop. ARI cukrot lop, az mást is lothat. Mind lop érted? Mind!

— Akkor meg ezt a kis károsodást bele kell kalkulálni a háztarásba. Hiába küldened el Marist, megint csak ugyanolyant kapnál a helyébe.

Másnap reggel együtt indultak el hazulról, az ur és az asszony.

— Készen vagy? — kérdezte az ur türelmetlenül, amikor már felöltöben, kalappal a fején állt az ajtóban.

— Rögtön, csak még megolvastam a cukrot... Na. Kiváncsi vagyok, hogy estére hány kocka hiányzik majd.

— Szörnyű ez a kicsinyesség! — bosszankodott magában az ur. — Néhány rongyos kockacukor miatt. Há van ennek értelme? ... Aznap az ur, aki naponta kávéházban reggelizett, két kockacukorral, félig keserűen itta meg a kávéját s hármát a felszolgált ötből zsebre vágott. Ebédkor, amikor még a lakásban motoszkált Maris s így nem volt valószínű, hogy az asszony már megtette volna az ellenőrző újraolvasást, az ur alkalmas pillanatban belecsempészte a három kockacukrot a tartóba. Így! — mormolta nyugodtan. És arra gondolt, hogy rendszeresen hordja majd haza a reggelijén megtakarított cukrot, nemcsak hogy Marist védje, hanem, hogy az asszonyt is megkímélje a fölösleges gyötrelmei.

A következő napon, délbén, így fogadta az asszony a hazaérkező urat:

— Kidobtam a bestiát. Kifizettem neki elsejéig azt a pár napot s megmondtam, hogy mehet, egy percig sem tűröm tovább.

Jó. Ezt előre lehetett tudni. Az ur nem is

akart hozzászólni az esethez. De az asszony kérdés nélkül szolgált a magyarázattal:

— Képzeld el, mit csinált...

— Na mit?

— Ilyen még nem történt, amióta cseléd és náziasszony van a világon.

— Hátha mégis.

— Nem. Soha. Ezt a szemtelenséget!

— Kezdek kíváncsi lenni.

— Hát... tudod, hogy tegnap reggel, mielőtt elmentünk, megolvastam a cukrot.

— Tudom, tudom. Ez az egész? Mennyit vett ki belőle?

— Várj. Megolvastam a cukrot, harmincnegye kocka volt a tartóban. Este megolvastam újra. És... egész éjjel nem tudtam aludni a dühtől. Csak azért nem szoltam neked, nehogy beleavatkozz a dologba és nehogy gyere nekem megint azzal az undok mindent megértéssel...

— Mondd már, mennyi hiányzott. Öt? Tíz? Husz?

— Nem. Hanem, képzeld el, harmincnegye kocka helyett negyvenegy volt a tartóban! Hárommal több. Érted ezt?

Az ur hallgatott.

— Persze, hogy te nem érted. Férfiész. De én átlátok rajta. A pimasz észrevette, hogy gyanakszom rá, azt is észrevette, hogy a cukro: most már megszámlalom és... érted már? Az ellenőrzésre ez volt a válasza. Hozzá tett három kockát. Tudomra adta, hogy leplezett. Hallottál már ilyen arcátlan-ságot?... Ezért dobtam ki. Még csak nem is mondtam meg neki az okot. No, mit szólsz ehhez?

Az urnak már mindegy volt, kétségbeesetten vágta rá:

— Jó! tetted

Megalakult a temesi helytartóság élelmiszeriparosainak céhe

A temesi helytartóság pékjeinek, mészárosainak, szikvízgyárosainak háromszáznolcvannégy képviselője megalakította a temesi helytartóság élelmiszeriparosainak céhét. A megnyitó beszédet Olariu Péter mondotta, majd javaslatára Sechei Sándor pékmestert választották meg az alakuló gyűlés elnökvé, jegyzőkönyv-vezetővé Gajo Józsefet a pékipari csoport titkárává, a jegyzőkönyv hitelesítésével pedig Ion Balasiut és Hollinger Miklóst bízták meg. Sechei Sándor elnök megállapította, hogy a megalakuláshoz elegendően vannak jelen, majd felolvasta az alapszabályokat, végül elrendelte a szavazást a céh vezetőire vonatkozólag. A szavazás eredményeképpen a vezetőség tagjai lettek: Olariu Péter mészárosmester, Sechei Sándor pékmester, Trifu Bretea mészárosmester, Hollinger Miklós pékmester, Balasiu Ion mészárosmester, Tolvadian János pékmester, Martin Miklós mészáros és hentes, Petry István pékmester, Maszner Béla hentesmester, Sundhauser István pékmester. A vezetőség öt tagját úresedésben hagyták azért, hogy később ezekre a helyekre vidéki mestereket válasszhassanak be. A felügyelő bizottság tagjai: C. Fischet, Zickel Mihály és Nedici Silvius lettek. Az alakítások elintézésére az alakuló gyűlés Sechei Sándor pékmestert kérte fel. Majd az elnök indítványára hódoló és üdvözlő táviratokat küldöttek Őfelségéhez, a pátriárka-miniszterelnökhöz és Ralea mnukaügyi miniszterhez.

Ellenőrzik a vasárnapi munkaszünet betartását. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium a Temes, Szamos és Maros tartományi kormányzóságokat utasította, hogy tisztviselői útján ellenőrizzék a vasárnapi és ünnepi munkaszünet betartását a városokban és falvakban.

A VEGYIPARI TERMÉKEK FORGALMI ADÓJA. A pénzügyminiszter úgy rendelkezett, hogy a vámtarifa 1785. tétele alá foglalt, úgynevezett közelebből meg nem jelölt vegyitermékek forgalmi adója 6 százalékos. A múltban egyes vámhivatalok csak 8 százalékos forgalmi adót vetettek ki és a miniszteri rendelet szerint a különbözet az importáló cégtől beszerezendő.

Megdrágult a posta. Bucurestiből jelentik: Január elsejével megdrágult a postaforgalom Magyarországra és Lengyelországra és pedig egy egyszerű levél postadíja 12 lei, minden további 20 gram vagy annak töredéke 7 lei, képes-, vagy katonai levelezőlap díja 7 lei, válasz fizetve 14 lei.

ÖRÖK HIÓSÁG.

Mandula utasds közben megszűl egy hotelben, ahol másnap villáreggelizik. Mikor a pincér felszolgálja a rendelt kemény tojást, Mandula azt nagyon kicsinek találja.

— Mondja kérem — szól a pincérhez — a maguk vidékén a tyúkok nagyon hiúak.

— Hogy érti ezt uraságod?

— A tojásból következtetem, hogy fűzött hordhatnak.

Feloszlatták a bucarestli „Kereskedők Háza” intézményt. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban rendeletet dolgoztak ki, amelynek értelmében a Bucuresiben, az Academiei-uccában levő „Kereskedők Háza” elnevezés alatt ismert szakmai szervezetet feloszlatták, miután az a törvény előírásaitól eltérően működött. A Semnalul jelentése szerint több más, hasonló intézmény feloszlátása is várható.

Az ékszerészek önálló céhszövetségét alakítanak. A céhtörvény rendelkezései értelmében a különböző ipari foglalkozásokat tíz csoportba osztották és így az ipari munkaadók foglalkozási ágakként önálló céhszövetségeket alakítanak. A törvény az ékszerészek, órásk és aranyművesek a vas- és fémipari, valamint a villanyszerelők csoportjába nyertek beosztást. Mivel ezen céhszövetség egyes tagjainak érdekei nem azonosak és munkáikban nincsen hasonlatosság, ennél fogva az ékszerészek fővárosi szindikátusa illetékes helyen eljár a törvényes rendelkezések megváltoztatása érdekében. Ez a lépés eredményül is járt, amennyiben a minisztérium új céhszövetséget alakított, amelybe az ékszerészek, órásk, ezüstművesek, vésnökök, foglalkók, optikusok és fogtechnikusok tartoznak. Ezzel az ipari munkaadóknak most már tizenegy önálló céhszövetségje lesz.

A vasút forgalma és bevétele rekordmagasságot ért el a múlt évben

A gazdasági konjunktúra hatása legjellegzetesebben a posta, a vasút és a telefon forgalmában jut kifejezésre. Kedvező gazdasági helyzetben növekszik, míg válság esetén csökken ezeknek a közintézményeknek forgalma.

Amint a posta, vasút és a telefon 1938. évi első kilenc hónapjának forgalmáról most nyilvánosságra hozott, alább ismertetett, hivatalos adatokból is megállapítható, az 1938. gazdasági évben Romániában folytatódott volna az 1937. évben megindult konjunktúra, ha az éveleji és a szeptember havi bel-, illetve nemzetközi politikai események meg nem zavarják a gazdasági élet nyugodt fejlődését.

A POSTA BEVÉTELE.

A posta az 1938. év első kilenc hónapjában 785 millió 414.000 leit vételzett be. A múlt év ugyanezen időszakában a posta bevétele 821,288.000 lei volt. A csökkenés 36 millió lei, ami még 5 százalékos sem tesz ki.

A postai küldeményekből (levél, csomag, stb.) a posta az 1938. év első kilenc hónapjában 621 millió 809.000 leit, az előző év ugyanezen időszakában pedig 647,059.000 leit vételzett be. A távirati díjakból a bevétel az 1938. év első kilenc hónapjában 122, 452.000 leire csökkent, az előző év ugyanezen időszakának 128,069.000 leies bevételeivel szemben. A posta egyéb bevételei 46,160.000 leiről 41,958.000 leire csökkentek.

A postai bevételek cca. 5 százalékos csökkenésével szemben a telefondíjakból elért bevételek emelkedtek.

A múlt év első kilenc hónapjában a telefondíjakból a bevétel 728,465.000 leit tett ki. Az előző es-

tendő ugyanezen időszakában csak 702,813.000 leit tett ki a telefondíjakból a bevétel, úgy, hogy 24 millióval több a bevétel.

A VASÚTI FORGALOM ALAKULÁSA

A vasút forgalma illetőleg bevétele az 1938. évben meghaladta az 1937. évi rekordforgalmat. A forgalom főleg a belföldön emelkedett, mert exportunk az 1938. évben kisebb volt, mint 1937-ben.

Az áruforgalom 1938-ban körülbelül ugyanazon a nívón mozgott, mint 1937-ben. A múlt év első kilenc hónapjában az áruforgalom 4 milliárd 229 millió tonna-kilométer volt, az előző év ugyanezen időszakának 4 milliárd 288 millió tonna-kilométerével szemben. Az áruforgalomból a bevétel 5 milliárd 808 millióról 5 milliárd 928 millió leire emelkedett. Ez az emelkedés azzal magyarázható, hogy az év folyamán a CFR több ízben áruátcsoportosításokat hajtott végre, amelyek az áruforgalomból származó bevételeket növelték.

Az utas- és podgyászforgalomból a bevétel az 1937. év első kilenc hónapjában realizált 2 milliárd 433 millióról 2 milliárd 567 millió leire emelkedett az 1938. évben az utasforgalom 2 milliárd 892 millió utas-kilométerre emelkedett. Az utasforgalom tehát 10 százalékkal emelkedett és ugyanezzel arányban a CFR összes bevétele is emelkedett a bevétel is.

A CFR összbevétele 1938. első háromnegyedévében 8 milliárd 909 milliót tett ki. Az 1937. év ugyanezen időszakában a CFR bevétele 8 milliárd 491 millió volt, vagyis 418 millió leiel, körülbelül 5 százalékkal emelkedett ebben az esztendőben a CFR bevétele, az 1937. évi konjunktúrális esztendő bevételeivel szemben.

Csökkent a kolozsváriak kenyérfogyasztása

Az életviszonyok egyre jobban leromolnak a drágaság növekedése folytán. Az emberek igényeiket lecsökkentették és most már nemcsak fényűzési cikkekben, ruháiban és élvezeti cikkekben csökkennek az igények, de a kényeztetésük arra is rávette az embereket, hogy a táplálékukat is megszorítsák. A táplálékosztási megszorításokon a legtöbb kistisztviselő, kisiparos és munkáscsalád nagy vonásokban már rég túl van: jóideje már, hogy lecsökkentették a hús és tejfogyasztásukat. Most pedig újabb redukció következett: a kenyérfogyasztás csökkentése. A kenyér egyike a legfontosabb élelmiszereknek a szegényember étrendjében. A gazdag ember jóval kevesebb kenyeret eszik, mint a szegény.

A kenyér a gazdagoknál csak a más ételek velejárója, a szegényembernél pedig az egyéb ételeket pótolja a kenyér. Ha kevés volt a hús, vagy a főzelék, a szegényember nagyobb karaj kenyeret evett és ezzel csillapította éhségét.

A napokban beszélgetést folytattunk az egyik

BONYOLULT ÜGY.

A rövidlátó férj nagyon haragszik.

Felésege megszólítja:

— Miért vagy olyan dühös?

— Elvesztettem a szemüvegemet és addig nem kereshetem, amíg meg nem — találom.

A LIPCSEI TAVASZI MINTAVÁSÁR BEVITELI TÖBBLETRE AD MÓDOT. Az elmúlt évben aláírt német-román gazdasági egyezmény keretében a március 5-én megnyitott lipcsei mintavásáron történő üzletkötések részére különleges értékhatárokat állapítottak meg. Ez azonban csak azokra az üzletkötésekre vonatkozik, amelyek a mintavásáron, vagy annak lezárása után legkésőbb három héttel véglegesen létrejöttek. A lipcsei mintavásár így beviteli többletre ad módot különböző készítményekből, amelyeket rövidesen megjelölnek.

NYOMOS INDOK.

Recege a színházban rászól a feleségére:

— Mondd, miért nem használod a gukkert?

— Azért, — hangzik a válasz, — mert elfelejtettem felvenni a gyűrűmet.

kolozsvári nagy malom igazgatójával, aki elmondotta, hogy az utóbbi hónapokban a lisztfogyasztás közel felére csökkent. A lisztfogyasztásnak ezt a nagymértvű csökkenését részben azzal magyarázza, hogy a családok „fekete” lisztet használnak, azaz fakult parasztmalmokban örölt lisztet csempésznek be, mert a parasztmalomban örölt liszt illetéke különként közel 2 leiel kisebb, mint a műalmi liszt illetéke. (Paraszmalomban, a törvény szerint, csak földművesek számára szabad örölni és ezért „fekete” az innen vároba csempészett liszt.) Részben pedig azzal magyarázza a dolgot, hogy az emberek jelentékenyen csökkentették a kenyérfogyasztást, mert ezen is takarékoskodni akarnak. Példának felemlítette, hogy az idénymunkások között az volt a szokásban, hogy ősszel, a munka megszűnésével, a szezonmunkás két zsák lisztet szokott vásárolni és így téli kenyérszükséglete a tavaszi munka megkezdéséig fedezve volt. Az idén tavasszal és nyáron munkanélkül voltak az építőmunkások és csak ősszel kezdődött némi munka. A keresetük már nem volt elegendő ahhoz, hogy a téli ellátásukat biztosítsa és így az építőmunkások minimálisra csökkentették kenyérfogyasztásukat. Más szakmáknál is hasonló esetek voltak, úgy, hogy a kenyérredukció érezhetően jelentős lett.

Mindenesetre nagy szerepe van a kenyérfogyasztás csökkentésében a magas illetékeknek is, amelyek a lisztet terhelik és végeredményül ezt a fogyasztási adót a szegényembernek kell megfizetni.

A KERÜLETI KÉPZÉSI ISKOLA KELL TARTANI A BUCURESTIBE KÜLDÖTT LEVELEKRE. Bucurestiből jelentik: A posta vezérigazgatósága ismét felszólítja a közönséget, hogy a Bucarestibe címzett levelek borítékján az ucca és házszám mellett jelölje meg a vonatkozó postakörnyezetet is.

Adómentesség az iskolai végzettség alapján. A pénzügyminisztérium még 1936-ban rendelkezést adott ki, amely szerint a kereskedelmi liceumi és gimnáziumi érettségivel, vagy kereskedelmi akadémiai képzettséggel bíró azon kereskedők, akik üzletüket 1936. szeptember hó elseje után alapították, három évig teljes adómentességben részesülnek. Illetékes helyen ezt az iskolai képzettséget igazoló bizonyítvány alapján kell kérelmezni. Az eredeti rendelkezés a felső kereskedelmi iskolai képzettséget kivette ezen kedvezmény alól, azonban nemrég újabb körrendelet jelent meg, amely az utóbb említett iskolai képzettségnek is megadja a kedvezményt.

Az új városi illetékek enyhítését kéri az aradi bőriparosok

Vasárnap délelőttre hirdette meg rendkívüli közgyűlést az aradi bőriparosok szindikátusa. A tagok nagy részének távolmaradása miatt a közgyűlést nem lehetett megtartani és ezért Boier A. taggyűlési kezében ismertette a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának célkitűzéseit és annak a nézetének adott kifejezést, hogy a nemzet magasabb érdekeit szolgáló alapként a cipésziparosok sem maradhatnak távol. Feloszlatása után a megjelentek egyhangú határozattal elhatározták a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába való belépést. Ezután Boier Alexa ismertette a pénzügyminisztérium új adóreformjait és egyben több hozzászólás után elhatározták, hogy feliratot

intéznek a pénzügyminiszterhez, akitől kéri az adók méltányos alapon való kivetését. A bőriparosok szindikátusa emlékiratában rávilágít az aradi bőriparosok helyzetére és adatokkal kívánja alátámasztani a kérés jogosságát.

Behatósan foglalkozott a bőriparosok szindikátusa az új városi illetékekkel, valamint a közmunka bevezetésével és elhatározták, hogy az illetékek tényezőknél az említett intézkedések módosítását, illetve a terhek enyhítését kéri a bőriparosok súlyos anyagi helyzetére való hivatkozással.

Boier Alexa elnök ezután ismertette a február 4-én megtartandó bőriparos bál előkészületeit. A bált a volt Ipartestület nagytermében rendezik meg.

Élelmiszerhamisítás

a mesterségesen preparált málnaszörp forgalombahozatala?

A múlt évben az egészségügyi ellenőrző hatóságok Hirschl Sándor temesvári kereskedő üzletében több üveg málnaszörpöt foglaltak le azon a címen, hogy hamisítványról van szó és ez az üvegen nincs feltüntetve. Az élelmiszerhamisításokról intézkedő törvénynek megfelelően a kereskedőt a törvényszék 2000 lei pénzbüntetésre ítélte. Hirschl az ítélet ellen a táblához fellebbezett, amely most foglalkozott az ügygel. A táblai tárgyaláson a kereskedő ügyvédje rámutatott arra, hogy a vonatkozó rendelet hamis, illetve romlott élelmiszerek forgalombahozatalára vonatkozik. Ebben az esetben azonban glükózával készített málnaszörpről van szó, amit külön miniszteri rendelet engedélyez. A tábla a fellebbezést elutasította, azzal az indoklással, hogy a szóbanforgó rendeletnek megfelelően a málnaszörp mesterséges voltát az üveg feliratán fel kell tüntetni, ebben az esetben azonban a felirat hiányzott.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de Boala a Reunionei Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunitate cu scopul: să cotizatiunile de decen sunt scutite până la numărul curent!

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjainak igazgatósága ezúton kéri a tagjait, hogy a halálhíradások a következő sorozatokig esedékesek:

Grupa I. Csoportban: v. d. I. Ioan Henegar Jánosné 988, Petru Petrovici Péter 989, Etelca Csomány Etelka 990, Geza Eibl Géza 991.

Grupa II. Csoportban: a. I. Ioan Henegar Jánosné 1055, Petru Petrovici Péter 1056, v. d. I. Nic Oachis Illésné 1057, Pavel Képes Pál 1058, v. d. I. Stefan Kis Istvánné 1059, v. d. I. August Názár Agostonné 1060, Gheza Rózsa Géza 1061, Dimitrie Czene Demeter 1062, Ioan Henegar János 1963.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor ei sunt în restaurant cu cotizațiile lor, să achite restaurant în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute cotizatiunile lor membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente după următorul membru decedat!

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhíradásokkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatikusan megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. csoportban: 1081 Sot. Ili Emeric Cervenko Imréné, 1082 Gheorghe Huj György, 1083 Gheorghe Recsky György, 1084 Stefan Bartha István, 1085 Richard Fabretius Richárdné, 1086 V. d. I. Menráth Józsefné, 1087 Rózsa Géza.

In Grupa B. csoportban: 1055 Csomány Etelka, 1056 V. d. I. Petru Schumacher Péterné.

Egy milliárd lei értékben

az ország egész vegyipari termelésének tíz százalékát a Bánság szolgáltatja.

Az ország vegyipara köztudomásúlag rohamosan fejlődik és ebből a fejlődésből a Bánság is kiveszi részét. A romániai vegyipar évi termelése értékben megközelíti a 10 milliárd leit, ami a teljes ipari termelés egyötöd része és az iparágak között a második helyen áll, közvetlenül a nehézipar után. A bánsági vegyipar legfőbb termékei a következők: 1. Kénsav és szulfátok. 2. Szénparólok. 3. Gyufaipar. 4. Klórtermékek. 5. Festékanyagok és lakkok. 6. Szappan és gyertya. 7. Galit és más plasztikus anyagok termelése. 8. Fapárolók. 9. Éterikus anyagok. 10. Fehérje és keményítő. 11. Ammóniák. 12. Enyv és műtrágya. 13. Gyógyszerek. A fenti adatok alapján elmondható, hogy az ókirályságbeli petroleumiparon, továbbá az erdélyi vegyipari ágakon kívül a vegyipar többi termékét a Bánság három megyéjének a területén állítják elő. A bánsági vegyipar évi termelése megközelíti értékben az egymilliárd leit, ami az ország egész vegyipari termelésének több, mint tíz százalékát teszi ki. A petroleumtermékek exporttételein kívül a vegyipar kiviteli termékei között jelentős szerepet játszanak egyes bánsági vegyi anyagok, mint a kénsav, szóda, kalciumvegyületek, aceton és butanol.

A VARRÓGÉP TÖRTÉNETE.

Ettore Doglio a *Gazzetta del Popolo* hasábjain érdekes cikket közöl a tű, illetve a varrógép történetéről. A tű volt évezredek óta a egyedüli eszköz, amelynek segítségével varrtak. A tű a cikk szerint egészen bizonyosan nő találta ki. Az első kísérlet a varrás tökéletesítésére 1755-ben történt, amikor egy Weisenhall nevű német megteremtette a mai varrógép őst. A gépnek sok hibája volt, ami miatt nem is szerzett népszerűséget. 1830-ban egy Thimmonier nevű mechanikus szalont nyitott, ahol az általa feltalált varrógép nyolcvan darabjával szemléltető módon mutatta be új találmányának előnyeit. A szalonnak sok látogatója volt, különösen varrónők és szabók tekintették meg a varrógépeket, amelyeket egy szép napon pordorjává szabtak. Ugyanaz történt, mint Angliában az első gécek megindításakor. A munkások a kényerüket feltették és ahogyan Angliában a ludisták törték össze a gépeket, Párisban a varrónők és szabók indultak ellenük harcra. Csakhogy a fejlődést már nem lehetett megakadályozni és mindig újabb feltalálók jelentkeztek, újabb újabb varrógép-típusokkal, míg végre elérkeztünk a mai varrógéphez, amelyet már meghitt segítőitársunknak fogadnak mindazok, akik a varrásból élnek.

Részleges tisztulás a szatmári Timár Ipartársulat közgyűlésén

Vasárnap délután folyt le a szatmári Timár Ipartársulat rendezévi közgyűlése az összes tagok jelenlétében. Kondor Gedeon elnök vezette le a közgyűlést és meleg szavakkal üdvözölte a résztvevőket. Bejelentette, hogy Báthory István alelnök 3 éves megbízatása lejárt, mire a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel újválasztotta. A számvizsgálóbizottság, valamint a választmány tagjai közövé választás útján a következők kerültek be: Lukács Sándor, ifj. Erdel István és Kötő Bálint. Póttagok: Szabó Árpád és Horváth János. Választmány: (kiegészítésül) Nagy Elek, Pann András, Herman István, Kiss András és Kovács József rendes, míg Kovács Antal és Báthory István póttagok. A közgyűlés Kondor Gedeon elnökletével ért véget a tagok további bizalmukról biztosították elnöküket.

Szerkesztői üzenetek

Vállalkozó, Nagyvárad: — Ön a következő kérdést tette fel: A fuvarosok után kell-e a betegsegélyző díjat fizetni, akik saját kocsival és lóval rendelkeznek? A kérdést megoldotta a legfelsőbb semmitőszék 3. tagozata 2095/1937. számú határozatával. Ezen határozat szerint a fuvarosok nem esnek a betegsegélyző törvény rendelkezései alá. Ezen bírói megállapítás alapján azonban az 1937. április hó 2-án kelt módosító törvény kijelenti, hogy a jövőben a fuvarosok is biztosításra kötelesek. Így 1937. április 2-ig nem kell fizesse a biztosítási díjat, míg 1937. április 2. napjától kezdődően ezen díjat $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ arányban kell fizetni úgy a munkaadónak, mint a munkavállaló iparosnak.

Munkaadó, Zilah: — Ön a következőket kérdezi: Melyik törvény módosította az iparvállalatok üzleti idejét és a zárórát. — A vonatkozó törvény a hivatalos lap 1938. augusztus 4. számában jelent meg. Tartalmát közöltük, szíveskedjék mult évi számainkban kikeresni.

Tanonctartó iparos, Brassó: — Kérdése, mit csináljon, hogy ne idézzék folyton a miatt, hogy tanonca az iskola idejét elmulasztja. — Válaszom rövid. Ha a tanoncnak Ön kiadta az utasítást, hogy az iskolát látogassa és nem megy el, ezzel szemben, ha a figyelmeztetés nem elegendő, a szerződést felbonthatja, mert nem tesz eleget az Ön parancsának. A törvény 176. szakasza szerint a 3. pont a következőket tartalmazza: „A munkaadót, aki bármilyen módon megakadályozza a tanoncot, hogy a szakmai kurzusokat látogassa, bünteti az ipartörvény”. Tehát akkor, ha „megakadályozza”. Ön igazolja a bíróságnál, hogy elküldte és így nem büntethető. Az ellenőrzés végett helyes, ha a tanonc mindig aláírja az üzemben az ellenőrző könyvet, amelyből kitűnik, hogy elküldte.

Szakiparos, Kolozsvár: — Kérdése a következő: Tanoncszerződést kötött a kiskorú apjával. A fiú visszaélt nevével és adósságot csinált az Ön nevére, mi a teendője? — Joga van a szerződés felbontására és kártérítést kérni.

Aradi érdeklődőnek: — Ön felteszi a következő kérdést: Kaphat-e segítyt az államtól, ha olyan módon űzi a szakmát, hogy azáltal a termékek egy részét külföldön is el tudja helyezni és az ország hasznára van. — Válaszunk: E tekintetben tessék a munkakamarához fordulni. Itt részletes felvilágosítást kaphat és itt a kedvező véleményezés alapján elérhet eredményt.

Adózőnak, Kisjenő: — Ön felteszi a következő kérdést: A mult évben lejárt a három évre kivetett adóm iparom után. Kell-e vallomást tenni? — Mindenki, akinek lejárt a hároméves adókövetése, az idén adóvallomást kell tenni. Lapunk közölte a vonatkozó pénzügyminiszteri hirdetményt.

Kezdő iparos, Balázsfalva: Ha olyan cikket gyárt, amelyek feltétlenül forgalmaidókötelesek, akkor kérjen könyvet az illetékes pénzügyigazgatóságtól. A forgalmaidót minden hó 10. napjáig kell befizetni.

Kereskedőnek, Gheorgheni: — Ha az iparra mellett ugyanazon cikket, amelyeket gyárt, üzletében adja el, forgalmaidóköteles.

Több érdeklődő, Marosvásárhely: — Önök felvetik a kérdést, hogy az iparosokat érdeklő törvényeket felolvasások útján is meg kell ismertetni az iparosokkal. — Erre válaszunk, hogy ez nem rajtunk, hanem az iparoságon múlik. A téli hónapokban a különböző ipari szervezetek ilyen előadásokat tarthatnak. Önöknek annyi kitűnő iparosuk van, hogy ennek megszervezése nem is probléma.

Csempékészítő, Nagybánya: — A jókívánásokat viszonzzuk és örülünk, ha jót hallunk onnan.

Dr. K. S.

Csiszoó és blankoló korongok

a legkiválóbb minőségben kapható. Eminescu-ut. 28. szám. Korong üzem.

TIPOGRAFIA „HIRLAP” ARAD